

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

ไพวัลย์ เสนบุญ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

ไพวัลย์ เสนบุญ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

POLITICAL PARTICIPATION OF INFANTRY BATTALIONS TERRITORY DEFENSE COMMAND, BANGKOK

PAIWAN SENBOON

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE MASTER DEGREE OF POLITICAL SCIENCE
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร**
ชื่อนักศึกษา	:	**ไพวัลย์ เสนบุญ**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกษฎา ผาทอง**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....

(พระมหาสุรไกร ชินพุทฺธิสิริ, ผศ.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมภพ ระงับทุกข์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกษฎา ผาทอง)

กรรมการ .....

(พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ, ดร.)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic	:	Political Participation of Infantry Battalions Territory Defense Command, Bangkok
Student's Name	:	Paiwan Saneboon
Degree Sought	:	Master of Political Science
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Asst. Prof. Dr. Ketsada Phathong

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master Degree of Political Science.

Dean of Faculty of Social Sciences .....

(Phramaha Surakrai Jinabuddhisiri, Asst. Prof.)

Thematic Committee :

Chairman .....

(Asst. Prof. Dr. Sompop Rangubtook)

Member (Advisor) .....

(Asst. Prof. Dr. Ketsada Phathong)

Member .....

(Phramaha Arun Paññāruno, Dr.)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร**
ชื่อนักศึกษา	:	**ไพวัลย์ เสนบุญ**
หลักสูตร	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
ปีการศึกษา	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**ผศ.ดร.เกษฎา ผาทอง**

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กำลังพลที่อยู่ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนกรุงเทพมหานคร จำนวน 133 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการตามสูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว F-test หรือ (One-Way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe′) แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า

1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง รองลงมา คือ ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง

2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กำลังพลที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และชั้นยศทางทหารต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำสามลำดับแรก คือ การเลือกตั้งไม่ควรยึดตัวบุคคล แต่ควรยึดนโยบายเป็นหลัก, ในการรับฟังข่าวสารทางการเมืองควรใช้การคิดวิเคราะห์มากกว่าความเชื่อ ความชอบ หรือความชัง และควรออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และมีส่วนร่วมในการนับคะแนน หรือร่วมตรวจสอบในประเด็นต่าง ๆ ของการเลือกตั้ง ตามลำดับ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมือง, ทหารราบ, หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, กรุงเทพมหานคร

Abstract

Thematic Topic	**:**	**Political Participation of Infantry Battalions Territory Defense Command, Bangkok**
Student's Name	**:**	**Paiwan Senboon**
Degree		Master of Political Science
Anno Domini	**:**	2023
Adviser	**:**	**Asst. Prof. Dr. Kesada Phathong**

This research has the following objectives: 1) To study the political participation of infantry battalion soldiers. Territorial Defense Command Bangkok 2) To compare the military's political participation. Infantry battalion Territorial Defense Command Bangkok according to personal factors 3) To suggest guidelines for military political participation infantry battalion Territorial Defense Command Bangkok The sample group used in the research included personnel in an infantry battalion. Bangkok Territorial Defense Command, numbering 133 people, which was obtained from determining the sample size by using the calculation formula of Taro Yamane (Taro Yamane), the tool used to collect data. It is a 5-level rating scale questionnaire with 20 questions. The whole version has a reliability of 0.83. Statistics used in data analysis include percentage, mean ($\overline{X}$), standard deviation (S.D.), and hypothesis testing. Using a t-test and one-way analysis of variance F-test or One-Way ANOVA. If differences are found, they will be tested in pairs using the Scheffe' method and then taken. Analyzed and processed by computer.

The research was found as follows:

1) Military political participation infantry battalion Territorial Defense Command Bangkok in all three areas is at a high level. When considering each aspect they are sorted by three descending averages. The aspect with the highest average was the aspect of exercising voting rights, followed by the aspect of listening to political news. And the aspect with the lowest average is listening to political party campaign policies.

2) The results of the hypothesis testing found that personnel with gender, age, and educational level and different military ranks Participation in military politics infantry battalion Territorial Defense Command Bangkok Overall there is no difference. Not according to the assumptions set.

3) Suggestions regarding military political participation infantry battalion Territorial Defense Command Bangkok the first three rankings in order of frequency from highest to lowest are that elections should not be based on individuals. But

policy should be adhered to as the main principle. When listening to political news, analytical thinking should be used rather than beliefs, preferences, or hates. And you should go out and exercise your right to vote every time you have the opportunity. And participate in vote counting or join in investigating various issues of the election, respectively.

Keywords : Political Participation, Infantry, Territorial Defense Command, Bangkok

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดีเพราะอาศัยองค์กร และบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอขอบคุณพระมหาสุรไกร ชินพุทฺธิสิริ, ผศ. ที่ได้อนุมัติการทำวิจัยเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ.ดร.เกษฎา ผาทอง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ช่วยแนะนำตรวจสอบรูปแบบงานวิจัย และแก้ไขงานวิจัยฉบับนี้ให้สมบูรณ์ด้วยดีตลอดมา ขอบคุณพระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ, ดร., ผศ.ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, และพระมหาชินกร สุจิตฺโต, ดร. ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ขอบคุณคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่เอื้อเฟื้อสถานที่ และเวลาในการทำวิจัย รวมทั้งเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่เมตตาคอยให้กำลังใจ ให้ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบเอกสาร

ขอบคุณห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่เอื้อเฟื้อสถานที่ในการค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

ขอบคุณ พล.ต.จิรันตน์กฤษณ์ เหลืองจินดา ที่อนุเคราะห์ในการลงพื้นที่ try out และ พ.ท.ศุภเชษฐ์ พันการุ่ง ในการลงพื้นที่เพื่อแจกแบบสอบถาม ตลอดจนกำลังพลกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ทุกท่านที่เมตตาตอบแบบสอบถามเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งผู้ช่วยนักวิจัยที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ให้โอกาสพร้อมทั้งให้การสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ได้กรุณาติดต่อประสานงาน จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ไพวัลย์ เสนบุญ
ผู้วิจัย

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย		**จ**
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		**ช**
กิตติกรรมประกาศ		**ฌ**
สารบัญ		**ญ**
สารบัญตาราง		**ฏ**
สารบัญภาพ		**ณ**
บทที่		
1	**บทนำ**	**1**
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2	คำถามของการวิจัย	2
1.3	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.4	สมมติฐานการวิจัย	2
1.5	ขอบเขตของการวิจัย	3
1.6	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.7	นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	**5**
2.1	แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	5
2.2	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	9
2.3	แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนรวมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560	21
2.4	แนวคิดเกี่ยวกับทหารกับการเมืองไทย	27
2.5	บริบทพื้นที่ที่ทำการรวิจัย	33
2.6	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
2.7	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	37
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**	**39**
3.1	วิธีและขั้นตอนในการวิจัย	39
3.2	ระเบียบวิธีการวิจัย	40
3.3	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
3.4	เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	41
3.5	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
3.6	การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	42
3.7	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
3.8	การวิเคราะห์ข้อมูล	44
3.9	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**	47
	4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
	4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	47
	4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
5	**สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ**	**74**
	5.1 สรุปผลการวิจัย	74
	5.2 อภิปรายผลการวิจัย	76
	5.3 ข้อเสนอแนะ	81
บรรณานุกรม		**83**
ภาคผนวก		**87**
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	88
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	93
	ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย (IOC)	97
	ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	101
	ภาคผนวก จ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา	108
	ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบการทำวิจัย	111
ประวัติย่อผู้วิจัย		**114**

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ.....	48
4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ.....	48
4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา.....	49
4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามชั้นยศทางทหาร.....	49
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน.....	50
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง.....	51
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	52
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง.....	53
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศ.....	54
4.10	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศ.....	55
4.11	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามเพศ.....	55
4.12	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามเพศ.....	56
4.13	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ.....	56
4.14	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ.....	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.15	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามเพศ.....	57
4.16	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามเพศ.....	58
4.17	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอายุ.....	58
4.18	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอายุ.....	59
4.19	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามอายุ.....	59
4.20	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามอายุ.....	60
4.21	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ.....	60
4.22	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ.....	61
4.23	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามอายุ.....	61
4.24	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามอายุ.....	62
4.25	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.26	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	63
4.27	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	63
4.28	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	64
4.29	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	64
4.30	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	65
4.31	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	65
4.32	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	66
4.33	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามชั้นยศทางทหาร.....	66
4.34	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามชั้นยศทางทหาร.....	67
4.35	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามชั้นยศทางทหาร.....	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.36	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามชั้นยศทางทหาร.....	68
4.37	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามชั้นยศทางทหาร.....	68
4.38	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามชั้นยศทางทหาร.....	69
4.39	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามชั้นยศทางทหาร.....	69
4.40	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามชั้นยศทางทหาร.....	70
4.41	สรุปผลการทดสอบสมมุติฐาน.....	71
4.42	แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง.....	72
4.43	แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	73
4.44	แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง.....	73

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

ภาพที่ 2.1 สรุปลำดับขั้นเกี่ยวพันทางการเมือง (The Hierarchy of Political Involvement).. 18
ภาพที่ 2.2 ผู้บังคับบัญชาหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน..... 35
ภาพที่ 2.3 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 38

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตั้งแต่ พ.ศ.2475 ที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพรมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น การปกครองและวางแผนดำเนินนโยบายต่าง ๆ มักตกอยู่ภายใต้แนวความคิดและความต้องการของผู้นำรัฐบาล โดยที่ไม่มีการรับฟังความคิดเห็น หรือความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง จนในที่สุด ปี พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบันรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ๆ มีความพยายามที่จะมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองให้มากยิ่งขึ้น โดยเปลี่ยนจาก “การเมืองของนักการเมือง” ให้เป็น “การเมืองของพลเมือง” (ศักดิ์ชัย จันทนา, 2564) แต่เป็นที่ยอมรับกันว่ายังไม่เป็นที่พอใจของคนไทยไม่ว่าจะเป็นชนชั้นนำหรือประชาชนทั่วไป ทหารที่เป็นประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งได้เข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการบริหารประเทศและสนับสนุน หรือล้มล้างรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในหลาย ๆ เหตุการณ์ที่ผ่านมาส่งผลต่อขบวนการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย เช่น การปฏิวัติใน ปี พ.ศ.2535 และในปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบันในปี พ.ศ.2557 กระแสพัฒนาประชาธิปไตยมีอิทธิพลอย่างมากต่อการรับรู้ของคนในสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยทั่วไปหันมายอมรับในแนวทางประชาธิปไตยที่เป็นระบบตัวแทนผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (เกียรติพนธ์ ประทุมรัตน์, 2547)

ในกรณีของทหารนั้น เป็นสถาบันที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะ มีวัฒนธรรมขององค์กรที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง มีการบังคับบัญชาที่แตกต่างจากพลเรือน มีแบบธรรมเนียมทหารที่ต้องยึดถือและปฏิบัติ แต่ขณะในเดียวกันทหารก็มีสถานะเป็นประชาชนด้วย มีสิทธิ และเสรีภาพที่ต้องแสดงออกหรือดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องที่ประชาชนคนไทยทุกคนควรมี คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยของชาติ (จักรี พรหมแก้ว, 2562, หน้า 27) ในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมา ทางกองทัพก็ได้มีการสนับสนุนให้กำลังพลมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเต็มที่ เช่น ในด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง และด้านการรับฟังนโยบายหาเสียง ทางกองทัพได้จัดให้ทุกหน่วยส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้กำลังพลและครอบครัวได้ร่วมรับฟังการหาเสียงโดยประกาศแจ้งเตือนให้ทราบถึงวัน เวลา และสถานที่ที่จะมีการหาเสียง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งสนับสนุนให้กำลังพลไปทำหน้าที่ใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ตลอดจนชักชวนผู้อื่นให้ไปสิทธิเลือกตั้งด้วยเพื่อเป็นตัวอย่างของประชาชนทั่วไป (พีพีทีวี, 2566)

ซึ่งหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนเป็นหน่วยงานขึ้นในสังกัดกองทัพบกโดยตรง มีกำลังพลที่ปฏิบัติราชการในหน่วย 200 นาย (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, 2566) ถึงแม้จะมีมาตรการที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร แต่ก็ประสบปัญหาในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่บางประการ เช่น ด้านการรับฟังนโยบายหาเสียง และด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง เนื่องจากค่ายทหารเป็นส่วนราชการที่เกี่ยวกับความมั่นคงทำให้พรรคการเมืองจะเข้ามาตั้งเวทีหาเสียงนั้นทำได้แต่ทำได้ยาก (ไทยพีบีเอส, 2566) จำเป็นต้องรับฟังผ่านช่องทางอื่นแทน อาจจะเกิดความคลาดเคลื่อน และไม่ครอบคลุมจากสื่อที่เลือกรับฟังได้ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ก็พบว่ามีการ

แทรกแซง หรือพบการกดดันทหารชั้นผู้น้อยจากผู้บังคับบัญชา ขณะที่กำลังลงคะแนนในคูหาเลือกตั้งอยู่ในบางหน่วยการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 ซึ่งทางคณะกรรมการเลือกตั้งได้สั่งตรวจสอบข้อเท็จจริงในประเด็นดังกล่าวไปแล้ว (ไทยรัฐ, 2562)

จากบริบทดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร” ว่ากำลังพลกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมทางการเมือง และมีอุปสรรคมากน้อยเพียงใด ตลอดจนสามารถนำข้อเสนอแนะของการทำวิจัยครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวข้าพเจ้าและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่สนใจจะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในทางการเมืองการปกครองของไทยต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร เป็นอย่างไร

1.2.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันหรือไม่ เป็นอย่างไร

1.2.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ตามปัจจัยส่วนบุคคล

1.3.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 กำลังพลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

1.4.2 กำลังพลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

1.4.3 กำลังพลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

1.4.4 กำลังพลที่มีชั้นยศทางทหารต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร” มีรายละเอียดของขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ กำลังพลที่อยู่ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร จำนวน 200 นาย (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กำลังพลที่อยู่ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนกรุงเทพมหานคร จำนวน 133 นาย

1.5.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และชั้นยศทางการทหาร

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือการเลือกตั้งทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง
2. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง
3. ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง

1.5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกำลังพลที่อยู่ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนกรุงเทพมหานคร

1.5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2566 ถึงวันที่ 22 มีนาคม 2567 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 211 วัน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

1.6.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ตามปัจจัยส่วนบุคคล

1.6.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

1.6.4 สามารถนำผลการวิจัยนี้นำเสนอต่อองค์กร หรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อใช้ศึกษาและพัฒนาทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารได้ต่อไป

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะสำหรับการวิจัย ดังนี้

การมีส่วนร่วม หมายถึง กลไกอย่างหนึ่งของรัฐที่ให้บุคคลเข้ามามีบทบาทในการร่วมแสดงความคิดเห็น ดำเนินงาน ประเมินผล ตลอดจนการเสียสละเพื่อส่วนร่วม ซึ่งจะทำให้พัฒนาตนเอง (Empower) และเป็นผู้ให้มากกว่ารอรับผลประโยชน์จากรัฐฝ่ายเดียว

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมที่มีลักษณะอันสำคัญต่อกระบวนการทางการเมืองที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบาย ในการตัดสินใจและกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาลในสังคมยุคใหม่ ทั้งในด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง

ทหาร หมายถึง “ทหาร” ที่มีสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเช่นเดียวกับ “ประชาชน” หรือบุคคล ในฐานะพลเมือง (Citizen) เช่นเดียวกันทุกประการ ตามหลักของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

กำลังพล หมายถึง กำลังพลที่อยู่ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร หมายถึง

1) ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง คือ การรับฟังนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ ของกำลังพลที่อยู่ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ อินเตอร์เน็ต เวทีปราศรัย ฯลฯ ไม่ว่าจะเป็นประเด็นของความถี่ในการรับฟัง การเดินทางไปรับฟัง การซักถามถึงข้อสงสัยในนโยบายต่อพรรคการเมืองผ่านช่องทางต่าง ๆ ความคิดเห็นต่อนโยบาย ตลอดจนมีการชักชวนผู้อื่นให้ไปรับฟังนโยบายหาเสียงด้วย

2) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของกำลังพลที่อยู่ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนกรุงเทพมหานคร ทั้งในระดับชาติ หรือในระดับท้องถิ่น การชักชวนให้ผู้อื่นไปร่วมใช้สิทธิเลือกตั้ง หลักในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงว่าจะยึดกับตัวบุคคล พรรคการเมือง หรือนโยบายตามสิทธิของรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

3) ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง คือ การเข้าร่วมรับฟังข่าวสารทางการเมืองของกำลังพลที่อยู่ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนกรุงเทพมหานคร ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ อินเตอร์เน็ต ฯลฯ ไม่ว่าจะเป็นประเด็นของการประชุมรัฐสภา การอภิปรายต่าง ๆ เหตุการณ์ประท้วง การชุมนุม ตลอดจนข่าวการเมืองในต่างประเทศ เป็นต้น

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดและทฤษฎี โดยมีผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและตั้งคำถามเพื่อการวิจัย ดังนั้นแนวคิดทฤษฎีที่จะนำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์มีดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนรวมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับทหารกับการเมืองไทย

2.5 บริบทพื้นที่ที่ทำการรวิจัย

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527, หน้า 2) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่บุคคล หรือครอบครัวเข้าร่วมรับผิดชอบการจัดการใช้ทรัพยากร และสวัสดิการที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ทางเศรษฐกิจ และสังคมในฐานะสมาชิกของสังคม เป็นการพัฒนาตนเอง และส่วนรวม ด้วยกระบวนการเหล่านี้จะช่วยให้ชุมชนเป็นผู้พัฒนาตนเองได้แทนการเป็นผู้รับประโยชน์แต่เพียงฝ่ายเดียว

สายทิพย์ สุคติพันธ์ (2534, หน้า 92) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเปลี่ยนแปลงกลไกในการพัฒนาจากการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก การมีส่วนร่วมจึงหมายถึงการคืนอำนาจ (Empowerment) ในการกำหนดการพัฒนาให้ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการริเริ่ม และดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่การพัฒนาการแก้ไขปัญหาการกำหนดอนาคตของประชาชนเอง

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2536, หน้า 61) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ประชาชนอาจเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ โดยการเข้ามามีส่วนร่วม การคิดการตัดสินใจการวางแผนการลงมือปฏิบัติหรือการเข้ามามีส่วนร่วม การกำหนดปัญหาการวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผล การบำรุงรักษา

ลิขิต หมู่ดี (2538, หน้า 10) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการซึ่งประกอบเข้ามาเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรมของส่วนรวม โดยในการเข้ามาเกี่ยวข้องนี้ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามและเสียสละทรัพยากรบางอย่าง เช่น ความคิดวัตถุ แรงกายและเวลา

สิรินทิพย์ เกสร (2545, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ไว้ว่า เป็นการที่บุคคลได้เข้ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมเสียสละ

เวลา แรงงาน วัสดุอุปกรณ์และอื่น ๆ ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจและอารมณ์ของบุคคล ดังนั้น การมีส่วนร่วมควรทำด้วยความสมัครใจ และตั้งอยู่บนพื้นฐานความเสมอภาค ซึ่งการให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างแท้จริง จะทำให้บุคคล ชุมชน เกิดความรู้สึกว่าตนเองได้ลงทุน มีความผูกพันและอุทิศพลังทุกอย่างเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546, หน้า 3) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ ยใดที่ ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผิน แต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้นและการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลในกลุ่มอย่างมีประสิทธิผล และนำไปปฏิบัติอย่างมีระบบระเบียบแบบแผนอย่างชัดเจน

สรุป การมีส่วนร่วม หมายถึง กลไกอย่างหนึ่งของรัฐที่ให้บุคคลเข้ามามีบทบาทในการร่วมแสดงความคิดเห็น ดำเนินงาน ประเมินผล ตลอดจนการเสียสละเพื่อส่วนร่วม ซึ่งจะทำให้พัฒนาตนเอง (Empower) และเป็นผู้ให้มากกว่ารอรับผลประโยชน์จากรัฐฝ่ายเดียว

2.1.2 หลักการ และความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ประพันธ์พงศ์ ชิณพงษ์, (2551, หน้า 10) ได้เสนอหลักการของการมีส่วนร่วมไว้ว่า

1. เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหา กล่าวคือเน้นบทบาทของประชาชน และชุมชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นศูนย์กลาง ชุมชนเป็นเจ้าของเรื่องเจ้าของโครงการ เพื่อให้ชุมชนมีบทบาทแก้ไขปัญหาด้วยพลังความรู้ความสามารถของตนเองมากขึ้น หน่วยงานภายนอกเป็นผู้ให้การสนับสนุนเรื่องเทคนิควิชาการ ความรู้ ตลอดจนงบประมาณสมทบ

2. พัฒนาขีดความสามารถและสร้างพลังกลุ่มให้เข้มแข็ง ช่วยให้เขาคิด ไม่ใช่คิดให้เขา และช่วยให้เขาทำ ไม่ใช่ทำให้เขา ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่ม หรือองค์กรเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการพึ่งตนเองได้

3. พัฒนากระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม ได้แก่การวิเคราะห์การเสนอแนะ การวิจารณ์ การตรวจสอบอย่างเปิดเผย โปร่งใส ช่วยคิด แนะนำ ปรับปรุง เช่น การมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานรัฐกับองค์กรประชาชน และการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนด้วยกันเอง

4. การมีหุ้นส่วนในกระบวนการพัฒนาและการทำงานร่วมกัน โดยผนึกกำลังความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ การแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับภาค และระดับท้องถิ่น รวมถึงองค์กรเอกชนและประชาชนผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม

5. การดำเนินโครงการและจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น การสร้างผลงาน และการติดตาม ตรวจสอบ ประสิทธิผล ประสิทธิภาพของโครงการ เช่น ใช้งบประมาณน้อยแต่ได้ผลงานมาก ไม่มีการสูญเปล่า ทำได้อย่างประหยัด ใช้ทรัพยากรบุคคลน้อย คุ้มค่า และที่สำคัญคือแก้ไขปัญหาร่วมกับชุมชนได้

ทนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ (2540, หน้า 94) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอันชอบธรรมของทุกคนที่เราเคารพ ให้การยอมรับ และยกย่อง โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงออกเกี่ยวกับการปรับปรุงชีวิตของเขา

2. การพัฒนางานที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเป็นจำนวนมาก เราจำเป็นต้องให้คนหมู่มากเหล่านี้ได้มีสิทธิ์มีเสียงในการแสดงออก

3. กลยุทธ์ทั้งหลายในการพัฒนา ที่ผ่านมายังไม่สามารถส่งผลถึงกลุ่มประชาชนผู้ด้อยโอกาสและยากจน และในทางตรงกันข้ามกลับส่งผลให้กลุ่มคนที่ได้เปรียบมีโอกาสมากขึ้น จึงจำเป็นต้องปรับปรุงกลยุทธ์ในการพัฒนาใหม่โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนมากขึ้น

4. ประสบการณ์ที่ผ่านมาได้พบว่า มีโครงการจำนวนไม่น้อยที่ประสบความสำเร็จโดยอาศัยการมีส่วนร่วมในรูปแบบการรวมกลุ่ม และการจัดตั้งองค์กรประชาชน ในขณะเดียวกันมีตัวอย่างของโครงการที่ล้มเหลวเป็นจำนวนมาก อันเนื่องมาจากไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

5. การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องของการปฏิบัติการกลุ่ม หรือของกลุ่มอันเป็นผลมาจากความรู้สึกผูกพันของสมาชิกแต่ละคนที่เข้ามาร่วม เพื่อพิทักษ์ประโยชน์ของเขาและในขณะเดียวกันก็ใช้ประโยชน์ส่วนรวมด้วย การมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

6. การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นตัวชี้วัดของการพัฒนาชุมชน ยิ่งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใด ยิ่งแสดงว่าประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนามากยิ่งขึ้น ประชาชนย่อมรู้ดีว่าตนเองกำลังต้องการอะไร มีปัญหาอะไร และอยากแก้ไขปัญหาอย่างไร ถ้าให้โอกาสแก่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาย่อมช่วยให้โครงการต่าง ๆ ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้ดีกว่า

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2544, หน้า 10) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงานจะทำให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวข้องผูกพันกับงาน หรือองค์การ ความรู้สึกผูกพันเกี่ยวข้องที่ว่านี้ หากมีการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันแล้วจะเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัดหรือสิ่งที่ตกลงร่วมกัน

สรุป หลักของการมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหา 2) พัฒนาขีดความสามารถและสร้างพลังกลุ่มให้เข้มแข็ง 3) พัฒนากระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม 4) การมีหุ้นส่วนในกระบวนการพัฒนาและการทำงานร่วมกัน 5) การดำเนินโครงการและจัดกิจกรรมร่วมกัน

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอันชอบธรรม 2) ใช้ในการพัฒนางานที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเป็นจำนวนมาก 3) กลยุทธ์ทั้งหลายในการพัฒนาต้องมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม 4) ลดความล้มเหลวของโครงการ 5) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องของการปฏิบัติการกลุ่ม และ 6) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นตัวชี้วัดของการพัฒนา

2.1.3 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

แวน วิรุฬห์เลิศ (2546, หน้า 41) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วม สามารถแบ่งได้ 3 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจ เป็นการอาสาสมัครหรือรวมกลุ่มกันโดยอัตโนมัติเพื่อแก้ปัญหาของกลุ่มหรือตนเอง ซึ่งไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกกลุ่ม

2. การมีส่วนร่วมแบบชักนำ เป็นการเข้ามาร่วมด้วยความเห็นชอบหรือได้รับสนับสนุนจากรัฐ จะพบในประเทศที่กำลังพัฒนา

3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ ซึ่งถูกบังคับให้เข้ามาร่วมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ภายใต้การดำเนินงานตามนโยบายโดยตรง จะเกิดผลเสียจนในที่สุดไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน

ณรงค์ วารีชล (2551, หน้า 6) กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ 5 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะตัวบุคคล ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มขบวนการ ที่มุ่งสร้างพื้นฐานอำนาจจากการสร้างกลุ่ม และโครงสร้างภายในหน่วยงาน

3. การมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการ ให้ความสำคัญที่การจัดโครงการอันก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ดี เน้นกลุ่มเป้าหมาย การถ่ายทอดระบบเทคนิค ความรู้ การกระจายอำนาจสู่ประชาชน

4. การมีส่วนร่วมในลักษณะสถาบัน ให้ความสำคัญในแง่ของการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถาบัน มีการถ่ายเทหรือขยายโครงการสร้างอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์ และชนชั้นทางสังคม

5. การมีส่วนร่วมในลักษณะนโยบาย เน้นเรื่องหลักการยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชน และผู้เสียเปรียบในสังคม และนำมากำหนดนโยบาย และแผนงานระดับชาติ

สรุป ลักษณะของการมีส่วนร่วม คือ 1) การมีส่วนร่วมในลักษณะตัวบุคคล 2) การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มขบวนการ 3) การมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการ 4) การมีส่วนร่วมในลักษณะสถาบัน และ 5) การมีส่วนร่วมในลักษณะนโยบาย ซึ่งเป็นได้ทั้งการสมัครใจ, ชักนำ, หรือถูกบังคับให้เข้าไปมีส่วนร่วมได้ทั้งสิ้น

2.1.4 ปัจจัยของการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 183) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การลงแขกเกี่ยวข้าว การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร

2. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่ตนเคารพนับถือหรือความมีเกียรติยศ และตำแหน่งทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธาหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอแรง ผู้น้อยก็ช่วยแรง

3. อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ เช่น บีบบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส ฯลฯ

ภคพัส ส่งวัฒนายุทธ (2553, หน้า 15) กล่าวถึง ปัจจัยทางวัฒนธรรมของประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ซึ่งได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล คือ อายุ เพศ สถานภาพทางสังคม อาชีพ การศึกษา ถิ่นที่อยู่ ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น และปัจจัยอื่น ๆ เช่น การอาศัยอยู่ในบริเวณเมืองหรือชานเมือง จำนวนสมาชิกในครอบครัว และลักษณะของครอบครัว ค่านิยม และทัศนคติ

โคเฮน และอัพฮอฟ (Cohen and Uphoff อ้างถึงใน วิโรจน์ ชำนาญการ, 2549, หน้า 10 - 11) ยังมีปัจจัยหลากหลายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. อายุ และเพศ
2. สถานภาพในครอบครัว
3. ระดับการศึกษา
4. สถานภาพทางสังคม
5. อาชีพ
6. รายได้ และทรัพย์สิน
7. ระยะเวลาในท้องถิ่น และระยะเวลาที่อยู่ในโครงการ
8. พื้นที่ดินถือครอง และสถานภาพการทำงาน

สรุป ปัจจัยของการมีส่วนร่วม หมายถึงลักษณะส่วนบุคคล เช่น อายุ เพศ สถานภาพทางสังคม อาชีพ การศึกษา อาชีพ รายได้ ถิ่นที่อยู่ ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น เป็นต้น

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.2.1 ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เดวิด อีสตัน (David Easton,1971 อ้างถึงใน โสภา ยอดคีรีย์, 2564, หน้า 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะอันสำคัญต่อกระบวนการทางการเมือง การจัดการเรื่องปัญหา การบริหารจัดการของสังคมยุคใหม่ ซึ่งเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ เพื่อเสนอข้อเรียกร้องและการส่งเสริมสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางการเมือง เป็นต้น

จรูญ สุภาพ (2514, หน้า 144) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบาย ในการตัดสินใจและกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล และในทางการเมืองเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐบาล เช่น การเข้าเป็นรัฐบาล การมีอิทธิพลต่อรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ทิพาพร พิมพิสุทธ์ (2548, หน้า 133 - 134) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกระทำ (Activity) ของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินนโยบายของรัฐบาลเรียกว่า Autonomous Participation และการมีส่วนร่วมซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินนโยบายโดยทางอ้อมนอกเหนือจากแต่ละบุคคลโดยตรงแล้ว เรียกว่า Mobilized Participation

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล (2548, หน้า 15) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ควรที่จะมีการตัดสินใจของคน หรือกลุ่มคณะคนเพียงไม่กี่คน แต่ควรเป็นการ ตัดสินใจร่วมกันของคนส่วนใหญ่ในสังคมตามระบอบประชาธิปไตย

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2539, หน้า 123) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง บุคคลที่สนใจการเมือง มีความเข้าใจการเมือง เชื่อว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมือง มีความศรัทธาในกระบวนการทางการเมือง และตัวนักการเมือง และคิดว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของตน เป็นคนที่มีความสามารถในการเข้าสังคม และเป็นคนที่มีหวังในชีวิต

สรุป การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมที่มีลักษณะอันสำคัญต่อกระบวนการทางการเมืองที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบาย ในการตัดสินใจและร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาลในสังคมยุคใหม่

2.2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อคิน รพีพัฒน์ (2527, หน้า 7 - 8) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของการมีส่วนร่วมทางการเมือง 5 ทฤษฎีดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuation)

การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูด หรือการเขียนเพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และถ้าจะให้เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่องความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่า ลำดับขั้นความต้องการ (hierarchy of needs) คือความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับดังนี้

1.1 ความต้องการทางด้านสรีรวิทยา (physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (survival need) ได้แก่ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (safety and security needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงาน และการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

1.3 ความต้องการทางด้านสังคม (social needs) ได้แก่ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (self-esteem needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่นความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

1.5 ความต้องการในความสำเร็จแห่งตนเอง (self-actualization needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุดที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด

ของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

2. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale) คนเรามีความต้องการทางกายและใจ ถ้าคนมีขวัญดีพอผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้รวมงาน เช่น การไม่เอารัดเอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะเกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคลและขวัญของกลุ่ม ดังนั้นจะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

3. ทฤษฎีสร้างความรู้สึกชาตินิยม (Nationalism) ปัจจัยประการหนึ่งที่นำสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การสร้างความรู้สึกชาตินิยมให้เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดีผูกพันต่อท้องถิ่น

4. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership) การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคนจูงใจไปยังเป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่าผู้นำปฏิฐาน (positive leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (dynamic leader) และผู้นำไม่มีกิจไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่าผู้นำนิเสธ (negative leader) ผลของการมีทฤษฎีการสร้างผู้นำจึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้นการสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดี นั่นเอง

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method) การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ง่ายเพราะใช้กฎหมายระเบียบ แบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างใดก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบาย และความจำเป็นของรัฐเพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์

สรุป ทฤษฎีของการมีส่วนร่วมทางการเมืองประกอบด้วย 5 ทฤษฎีสำคัญ ดังนี้ 1) ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuation) หมายถึง การใช้คำพูด หรือการเขียนเพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ โดยเฉพาะในเรื่องความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow 2) ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale) คนที่มีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้รวมงาน เช่น การไม่เอารัดเอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น 3) ทฤษฎีสร้างความรู้สึกชาตินิยม (Nationalism) 4) ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership) และ 5) ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method)

2.2.3 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สุจิต บุญบงการ (2537, หน้า 200) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า ความสำคัญประการแรก คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการยอมรับในความสามารถของประชาชน เป็นการยอมรับว่าประชาชนสามารถตัดสินใจที่จะทำการกำหนดอนาคตของตนเองได้ โดยการแสดงออกทางการเมืองเพื่อกดดันหรือสนับสนุนนโยบายของรัฐนั้นย่อมเป็นการกำหนดอนาคตของตนเองด้วย เป็นการยอมรับว่าประชาชนมีความสามารถมากพอที่จะทราบได้ว่า รัฐควรทำอะไรอันเป็นผลต่อการดำรงชีวิตตน

ประการที่สอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการยอมรับความเป็นพลเมือง (Citizenship) ของประชาชน ความเป็นพลเมืองมีลักษณะสำคัญแตกต่างไปจากการเป็นราษฎรธรรมดาหรือการเป็น “ไพร่ฟ้า” (Subject) การเป็นไพร่ฟ้านั้นเป็นการยอมรับอำนาจ และคำสั่งของผู้ปกครองประเทศเพียงอย่างเดียว ถือว่าประชาชนเป็น “ข้า” คือไม่มีสิทธิแสดงความคิดเห็นแต่อย่างใด ไม่มีสิทธิที่จะกำหนดอนาคตของตนหรือกดดันให้ผู้ปกครองตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใด หรือประโยชน์ในการดำรงชีวิตตน แต่ความเป็นพลเมืองนั้นถือว่าเป็นการยอมรับว่าประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมือง และมีสิทธิในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของรัฐบาล

ประการที่สาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองช่วยสร้างความชอบธรรม (Legitimacy) รัฐบาลจะมีความชอบธรรมมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการยอมรับของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้ประชาชนยอมรับในรัฐบาล รวมทั้งการตัดสินใจของรัฐบาลด้วย เพราะประชาชนได้เข้ามามีส่วนในการตัดสินใจนั้น ๆ แม้แต่ในกรณีที่การตัดสินใจดังกล่าวไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนบางกลุ่มบางพวก

ประการที่สี่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง อาจมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอำนาจการเมือง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม กลุ่มผู้ที่ต้องการปฏิรูปหรือการเปลี่ยนแปลงในตอนแรกมักมีอิทธิพล หรืออำนาจน้อยกว่ากลุ่มที่ควบคุมรัฐบาล ซึ่งเป็นกลุ่มที่รักษาสภาพคงเดิม ดังนั้น กลุ่มที่ต้องการจะทำการเปลี่ยนแปลงมักจะดึงกลุ่มทางสังคมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นมาร่วมกันต่อสู้

สรุป ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน คือ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการยอมรับในความสามารถของประชาชน 2) เป็นการยอมรับความเป็นพลเมือง (Citizenship) ของประชาชน 3) ช่วยสร้างความชอบธรรม (Legitimacy) และ 4) อาจมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอำนาจการเมือง

2.2.4 ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

โกวิทย์ พวงงาม (2545, หน้า 11) ได้สรุปลักษณะของการมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรที่จัดตั้งโดยประชาชน (Inclusive organization) การรวมกลุ่มเยาวชนต่างๆ

2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (Representative Organization) กรรมการของกลุ่มหรือชุมชน

3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ (Open Participation) โดยผ่านองค์กรที่ ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (Non-representative Organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงาน ที่เชิญชวนหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไหร่ก็ได้ทุกเวลา

ประมวล แสงแก้วศรี (2546, หน้า 15) ได้แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบกรีก (The Greek System) วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ต้องการให้พลเมืองของประเทศ (Citizen) ได้มีส่วนร่วมในวงการเมืองโดยตรง ซึ่งกำหนดให้ประชาชนทั้งนครรัฐประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นความต้องการ และกำหนดนโยบายรวมทั้งกำหนดตัวผู้ปกครองด้วย

2. การมีส่วนร่วมแบบโรมัน (Roman System) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ได้กำหนดให้มีสภาขึ้นแทนการประชุมประชาชนทั้งหมด ส่วนอำนาจหน้าที่ของสภานั้นครอบคลุมเสมือนการปกครองโดยประชาชนโดยตรง

3. การมีส่วนร่วมแบบศักดินา (Feudal System) เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่าง เจ้านาย (Lord) กับไพร่ (Vassal) ที่แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต่อกัน เจ้านายมีหน้าที่ให้ความคุ้มครองและปกครองแก่ไพร่ ส่วนไพร่มีหน้าที่บริการด้านต่าง ๆ และมีสิทธิได้รับการคุ้มครองประชาชนทั่วไปมีสิทธิเช่นนี้เหมือนกันจึงถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมแบบปราศจากความเสมอภาค

4. การมีส่วนร่วมแบบสวิส (Swiss System) มีลักษณะ คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงเช่นเดียวกับระบบกรีก

5. การมีส่วนร่วมแบบนิวอิงแลนด์ (New England System) มีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงเช่นเดียวกันกับระบบสวิส สำหรับประเทศแรกที่พยายามปฏิรูปการปกครองให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ คือ ประเทศอังกฤษ เมื่อ ค.ศ. 1215 ได้มีการตกลงต่อรองกันระหว่างฝ่ายกษัตริย์กับประชาชนเพื่อให้ฝ่ายกษัตริย์ทรงยินยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการบ้านเมืองจนเกิดเอกสารสิทธิ์ แมกนา คาร์ตา (Magna Carta) ขึ้น ซึ่งเป็นเอกสารที่ยินยอมให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมในรัฐบาลต่อมา

สรุป ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ทั้งทางตรง (Direct Participation) ทางอ้อม (Indirect Participation) หรือโดยมีการเปิดโอกาสให้ (Open Participation) ในประเทศที่เป็นแม่แบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขคือประเทศอังกฤษ โดยใช้ระบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนิวอิงแลนด์ (New England System)

2.2.5 รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อัลมอนด์ และเพาเวลล์ (Almond and Powell, 1966 อ้างถึงใน ฑิฆัมพร ค่ายหนองสวง, 2552, หน้า 13 - 14) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้อย่างชัดเจน โดยแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 2 ใหญ่ ๆ คือ แบบปกติ (Conventional Forms) และแบบไม่ปกติ (Unconventional Forms)โดยแต่ละรูปแบบยังจำแนกออกเป็นแบบย่อยได้อีก ดังนี้

แบบปกติ (Conventional Froms)

1. การออกเสียงเลือกตั้ง
2. การพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง
3. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
4. การจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ
5. การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่การเมือง

แบบไม่ปกติ (Unconventional Froms)

1. การยื่นข้อเรียกร้อง
2. การเดินขบวน
3. การเข้าประจันหน้ากัน
4. การละเมิดกฎระเบียบของสังคม
5. การใช้ความรุนแรงทางการเมือง
6. สงครามกองโจรและการปฏิวัติ

เกษม อุทยานิน (2516, หน้า 120 - 121) ได้กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในไว้ดังนี้

1) การแสดงประชามติ (Referendum) มีการให้ประชาชนนั้น มีส่วนร่วมในการพิจารณา และการตัดสินใจที่จะรับหรือไม่รับกฎหมาย ซึ่งจะออกผลบังคับให้แก่ตนที่ผ่านการพิจารณาของสภาเป็นขั้นต้นมาแล้ว ประชามตินี้อาจจะมีทั้งแบบบังคับใช้ คือ ประชาชนต้องแสดงประชามติ และไม่บังคับให้ต้องแสดงประชามติก็ได้ ขึ้นอยู่ว่าความจำเป็นมากน้อยเพียงใด

2) การริเริ่มให้เสนอกฎมาย (Initiative) ซึ่งเกิดขึ้นในสวิสเป็นเวลามานานแล้ว ได้แก่การชุมนุมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเหมือนกับวิธีแบบประชุมชาวเมืองในสหรัฐอเมริกา แต่เป็นการเสนอกฎหมายรูปการจะเป็นการทำคำร้อง และลงมติในบัตรเลือกตั้ง จุดประสงค์ของการริเริ่มให้เสนอกฎหมายนี้ เพื่อให้ประชาชนได้ผ่านกฎหมายบางอย่าง ไม่ต้องฟังความคิดเห็นของสภา

3) การเลือกออกใหม่ (Recall) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการปลดอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลได้ เมื่อเห็นว่าผู้นั้นไม่ดำเนินการตามความต้องการของประชาชนหรือปฏิบัติตนไม่สมควร แต่จะต้องเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง

4) การร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ (Plebiscite) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญ เมื่อรัฐบาลไม่สามารถตัดสินปัญหานั้น ๆ ได้

เฉลียว บุรีภักดี และคณะ (2545, หน้า 115) ได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การเข้าร่วมประชุม อภิปราย ทุกเถียงปัญหา เพราะสอบถามความเห็น
2. การทุกเถียง เป็นการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งตามวิธีการประชาธิปไตย
3. การให้คำปรึกษาแนะนำ และประชาชนต้องร่วมเป็นกรรมการ
4. การสำรวจ เป็นวิธีการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและแสดงออกทางความคิดเห็น ในเรื่องต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

5. การประสานงานร่วม เป็นกรรมวิธีที่ประชาชนเข้าร่วม ตั้งแต่การเริ่มคัดเลือกตัวแทนกลุ่ม ในการบริหารจัดการ

6. การจัดทัศนศึกษา เป็นการให้ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนมีการตัดสินใจ อย่างใดอย่างหนึ่ง

7. สัมภาษณ์หรือพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้นำ รวมทั้งประชาชนที่ได้รับผลกระทบ เพื่อหาข้อมูลข้อคิดเห็นที่แท้จริงของความต้องการ

8. การไต่สวนสาธารณะ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มได้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อ นโยบายกฎระเบียบในประเด็นต่าง ๆ ที่กระทบต่อประชาชนโดยรวม

9. การสาธิต เป็นการใช้เทคนิคการสื่อสารทุกรูปแบบ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและชัดเจน

10. การรายงานผล เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ทบทวนและสะท้อนผลการตัดสินใจ หากมีการเปลี่ยนแปลงก็สามารถแก้ไขได้ทันท่วงที

สรุป รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีดังนี้ **แบบปกติ** (Conventional Froms) 1) การออกเสียงเลือกตั้ง 2) การพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง 3) กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง 4) การจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ 5) การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่การเมือง **แบบไม่ปกติ** (Unconventional Froms) 1) การยื่นข้อเสนอเรียกร้อง 2) การร่วมเดินขบวน 3) การเข้าประจันหน้ากัน 4) การละเมิดกฎระเบียบของสังคม 5) การใช้ความรุนแรงทางการเมือง 6) สงครามกองโจรและการปฏิวัติ

2.2.6 ระดับและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สวนา พรพัฒน์กุล (2520, หน้า 30 - 31) ได้กล่าวถึงขั้นตอนและระดับของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมตามลำดับดังต่อไปนี้

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1) การกำหนดเป้าหมาย (Goal – Making) หมายถึง การกำหนดลักษณะและรูปแบบในการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับระบอบการปกครอง เช่น การปกครองในระบอบประชาธิปไตยสังคมนิยม และเผด็จการซึ่งมีลักษณะในการกำหนดเป้าหมายต้องแตกต่างกันออกไป

2) การแสวงหาวิถีทาง (Means) หนทางไปสู่เป้าหมายของการมีส่วนร่วมที่ดีที่สุด คือการประหยัดระยะทางสั้นและคุ้มค่า วิถีทางแสดงถึงทิศทาง (Orientation) ซึ่งต้องมีข่าวสารในการติดต่อที่ดีแล้วพิจารณาหาหนทางที่ดีที่สุด เพื่อกำหนดระดับของการมีส่วนร่วมให้มาก

3) มีการกระทำ (Action) ความสำเร็จของการเข้าร่วมต่าง ๆ อยู่ที่การกระทำด้วยการประเมินจากสถานการณ์

4) มีตัวเร่ง (Catalyst) ตัวเร่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดี คือการมีปฏิกิริยาร่วมกันทางการเมือง (Political Interaction) การสื่อสารทางการเมืองที่ดี และการเข้าถึงเพื่อให้อยู่ใกล้ศูนย์กลางอำนาจ สำหรับการเจรจาต่อรอง

5) มีการระดมพลัง (Mobilization) คือการเตรียมการในเชิงหาสมัครพรรคพวกเครื่องมือช่องทางสำหรับการเข้าร่วม

6) มีการเปลี่ยนแปลง (Change) หมายถึง ผลของการกระทำที่เกิดจากการเข้าร่วม

7) มีปรากฏการณ์ทางการเมือง (Political Phenomenon) ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการเข้าร่วม ให้ดูปรากฏการณ์ทางการเมือง โดยพิจารณาความสำเร็จจากผลทางการเมือง

8) การถดถอย (Regression) จะเกิดกรณีการเข้าร่วมทางการเมืองแต่ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้การเข้ามีส่วนร่วมขาดความชอบธรรม พลังการเข้าร่วมอาจสลายไปในช่วงนี้

9) การปะทะ (Counteraction) ผลการถดถอยอาจก่อให้เกิดการปะทะจากกลุ่มอื่น ๆ ที่เหนือกว่าได้

ระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เรียงระดับจากน้อยไปหามาก ดังนี้

1) รับฟังข่าวสารทางการเมือง

2) ออกไปใช้เสียงในการลงคะแนน

3) ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง

4) ชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง

5) ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการติดป้ายประกาศสนับสนุนหรือประกาศสนับสนุนให้ผู้อื่นทราบโดยทั่วไป

6) ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง หรือนักการเมือง

7) สนับสนุนด้วยการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง

8) ติดตามการหาเสียงของนักการเมือง

9) ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง

10) เป็นสมาชิกพรรคที่ทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำ

11) เข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนของแผน

12) ช่วยหาเงินให้พรรคการเมือง

13) สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง

14) เป็นเจ้าหน้าที่ของพรรค หรือได้รับเลือกตั้ง

เลสเตอร์ มิลแบรท (Lester Mibrath, 1971 อ้างถึงใน วันชาติ เนตรานนท์ 2547, หน้า 38 - 40) ได้จำแนกขั้นตอนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ออกเป็น 6 รูปแบบ ดังนี้

1. การเลือกตั้ง (Voting) พบว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แยกจากกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง แต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ ซึ่งแสดงออกโดยการเคารพธงชาติ การเสียภาษี การเคารพกฎหมาย และสนับสนุนประเทศให้ต่อต้านสงคราม ซึ่งผลจากการวิจัยได้พบอีกว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อระบบมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตนที่มี

ต่อระบบการเมือง จึงเห็นว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น เชื่อได้ว่าทำให้เกิดความแตกต่างที่สำคัญต่อผลผลิตทางการเมือง โดยให้เหตุผลเพิ่มเติมว่าบุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นมีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีความสำนึกในบรรทัดฐานของสังคม และวิถีการดำรงชีวิตในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน นอกจากนี้การลงคะแนนเสียง เลือกตั้งก็ไม่ต้องการสื่อข่าวสาร และแรงจูงใจมากเหมือนกิจกรรมทางการเมืองอื่นๆ

2. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรค และเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง (Party and Campaign Workers) หมายถึง ขอบเขตของกิจกรรม ได้แก่ การมีบทบาทในการรณรงค์หาเสียง บริจาคเงินช่วยเหลือพรรค หรือผู้สมัครที่ตนชอบ ชักชวนประชาชนให้ไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนเสียงเข้าร่วม และสนับสนุนพรรคการเมือง พยายามชักชวนให้ประชาชนลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้ง และการร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในขั้นตอนดังกล่าวนี้ เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ขั้นต้นระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ มิลเบิร์ท พบว่า ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีน้อยมาก เนื่องจากการเข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าวต้องอาศัยความตื่นตัวและความสนใจอย่างแท้จริง พวกที่เข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้จัดอยู่ใน “พวกนักสู้” (Gladiators)

3. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activists) ขอบเขตของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ ได้แก่ การรวมตัวกันขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำงานร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับสังคม การเป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้นขององค์การที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจการสาธารณะอื่น ๆ และการติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม “ผู้มีบทบาทในชุมชน” มีลักษณะคล้ายกับ “เจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง” ในหลาย ๆ ด้าน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูง และมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนสูงเช่นเดียวกัน จะแตกต่างกันคือ “ผู้มีบทบาทในชุมชน” มีความเกี่ยวข้องกับพรรคและการรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าผู้ที่มีบทบาทในพรรคการเมือง

4. การติดต่อกับทางราชการ (Contracting Officials) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในขั้นตอนนี้เป็นเรื่องเฉพาะ เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องของภาษีโรงเรือน การสร้างถนน การตรวจสอบความมั่นคงทางสังคม เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้มีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น การเข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวนี้ เกือบจะไม่ใช่การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความหมายที่แท้จริง แต่เรียกการมีส่วนร่วมแบบนี้ว่า การมีส่วนร่วมอย่างแคบ (Parochial Participation)

5. การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในขั้นตอนนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดการจลาจล เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อสาธารณชน ถ้ารัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม การเอาใจใส่ต่อการชุมนุมประท้วง การเข้ากลุ่มกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และการปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

6. การเป็นผู้สื่อข่าว (Communicators) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะนี้มีขอบเขตของกิจกรรม คือ การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่งจดหมายสนับสนุนผู้นำเมื่อเขาทำดี การเข้าร่วมถกปัญหาการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมือง

แก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับทางราชการ และเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ กิจกรรมแต่ละอย่างต้องการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างภายในชุมชน ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของ “ผู้สื่อข่าว” นี้มักเป็นพวกมีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย “ผู้สื่อข่าวทางการเมือง” จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่า “เจ้าหน้าที่พรรค” หรือ “ผู้รักชาติ” แต่จะไม่แสดงออกด้วย “กิจกรรมการประท้วง”

ในเรื่องนี้พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วยฐานคติ (Assumption) สำคัญ 2 ประการ คือ

ประการแรก ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง มีแนวโน้มที่จะเกี่ยวข้องกับการกระทำอื่น ๆ ทางการเมืองด้วย

ประการที่สอง ความเกี่ยวพันธ์ทางการเมือง (Political Involvement) มีลักษณะเป็นลำดับขั้น (The Hierarchy of Political Involvement) กรอบความคิดว่าด้วยลำดับขั้นเกี่ยวพันทางการเมืองจะแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล จะเริ่มต้นจากลำดับต่ำสุด คือการไม่สนใจทางการเมือง ไปถึงการสนใจทางการเมือง และในส่วนของความสนใจทางการเมืองนั้นก็จะแบ่งเป็นลำดับขั้นจากต่ำสุดไปสู่สูงสุด สรุปได้ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 สรุปลำดับขั้นเกี่ยวพันทางการเมือง (The Hierarchy of Political Involvement)
ที่มา (Lester Mibrath, 1971 อ้างถึงใน วันชาติ เนตรานนท์ 2547)

สรุป ระดับและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วยฐานคติ (Assumption) สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง มีแนวโน้มที่จะเกี่ยวข้องกับการกระทำอื่น ๆ ทางการเมืองด้วย ประการที่สอง ความเกี่ยวพันธ์ทางการเมือง (Political Involvement) มีลักษณะเป็นลำดับขั้น (The Hierarchy of Political Involvement) แบ่งเป็นลำดับขั้นจากต่ำสุดไปสู่สูงสุด สรุปได้ดังภาพที่ 2.1 เช่น การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง อาจเป็นการรับฟังข้อมูลข่าวสาร หรือนโยบายทางการเมืองของพรรคต่าง ๆ การใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาของการเมือง นโยบาย กฎหมาย เป็นต้น จนไปถึงขั้นสูงสุดคือ การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรค จนถึงขั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเสียเอง เป็นต้น

2.2.7 ปัจจัยของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เทิดศักดิ์ ฤทธิชัย (2543, หน้า 22 - 26) ปัจจัยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นผลจากอิทธิพลทางสังคมจากชั้นในสังคม (Strata) การศึกษาอิทธิพลทางสังคมจากชนชั้นนั้นเป็นการศึกษาตามแนวนอน (horizontal division) ชั้นในสังคม (Strata) หมายถึง สถานภาพ (Status) คือความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคล และชนชั้น (Class) หมายถึงแตกต่างระหว่างหมู่หรือกลุ่มในสังคม การวัดสถานภาพและชนชั้นวัดได้จากอาชีพ รายได้ การศึกษา เป็นต้น จากปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองชั้นในสังคมนั้น สามารถสรุปปัจจัยต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล คือ พันธุกรรม แรงบีบ บุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจ ร่างกาย ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ

2. ปัจจัยด้านสภาพการเมือง คือ ระดับการพัฒนา กฎเกณฑ์เกี่ยวกับวิถีการเมือง สถาบันทางการเมือง ลักษณะการเลือกตั้ง การได้รับข่าวสารทางการเมือง

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม คือ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคมของบุคคล สถานภาพทางสังคม ระดับการศึกษา ที่อยู่อาศัย การเป็นสมาชิกองค์กร อายุของบุคคล ความแตกต่างทางเพศ ศาสนา และสีผิว

ประมวล แสงแก้วศรี (2546, หน้า 27 - 29) ได้เปรียบเทียบระหว่างนักการเมืองกับข้าราชการในด้านระดับการศึกษา โดยชี้ให้เห็นว่าไม่อาจกล่าวได้ว่าข้าราชการที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญานั้นจะมีความรู้มากกว่าหรือดีกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีการศึกษาแค่ประถมศึกษาปีที่ 4 เสมอไป แต่ก็มิได้หมายความว่าวุฒิทางการศึกษานั้นไม่มีความจำเป็น หรือมีความสำคัญสำหรับนักการเมือง ถ้านักการเมืองผู้ใดมีทั้งคุณวุฒิทางการศึกษาและมีทั้งความรู้

และยังพบว่า ผู้ที่มีอายุในวัยรุ่นจะเริ่มเรียนรู้ทางการเมือง และเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแบบกัน และผู้ที่มีอายุในวัยกลางคนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง เนื่องจากมีความพร้อมในสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมดีขึ้น ส่วนผู้ที่มีอายุสูงมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองลดน้อยลง และแยกตัวออกจากสังคม

สรุป ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล คือ พันธุกรรม แรงบีบ บุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจร่างกาย ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ 2) ปัจจัยด้านสภาพการเมือง คือ ระดับการพัฒนา กฎเกณฑ์เกี่ยวกับวิถีการเมือง สถาบันทางการเมือง ลักษณะการเลือกตั้ง การได้รับข่าวสารทางการเมือง 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม คือ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคมของบุคคล สถานภาพทางสังคม ระดับการศึกษา ที่อยู่อาศัย การเป็นสมาชิกองค์กร อายุของบุคคล ความแตกต่างทางเพศ ศาสนา และสีผิว

2.2.8 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เจมส์ แอล. เครย์ตัน (Jame L. Kayton, 1989อ้างถึงใน รัตนา บัวนาค, 2562, หน้า 25 - 26) กล่าวฎ “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไม่ว่าในหน่วยงานใดก็ตามเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา เพราะการมีส่วนร่วมมีคุณประโยชน์หลากหลายประการ” อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ที่จะได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับความจริงใจ และความจริงจังในการดำเนินการด้วย ประโยชน์โดยทั่วไป คือ

1. เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นต่าง ๆ จะช่วยให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ครบถ้วน รอบคอบมากขึ้น นอกจากนั้นยังช่วยให้เกิดทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบและได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะการตัดสินใจที่กระทบกับประชาชนโดยตรง

2. ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น รับทราบข้อมูลคำอธิบายต่าง ๆ เห็นประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับ จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ แน่นอนว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าใช้จ่าย และใช้ระยะเวลา แต่เมื่อประชาชนยอมรับ การนำโครงการไปสู่การปฏิบัติจะรวดเร็วขึ้น ซึ่งในประเด็นนี้จะเห็นว่าโครงการของภาครัฐที่เร่งการตัดสินใจ หรือปกปิด เมื่อประชาชนทราบภายหลังและต่อต้าน บางโครงการนำไปสู่การปฏิบัติไม่ได้ ล่าช้าเป็นปี ๆ บางโครงการสามารถก่อสร้างได้เสร็จและประชาชนไม่ยอมให้เข้าดำเนินการ กลายเป็นอนุสาวรีย์ร้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายงบประมาณ ดังกล่าวสามารถนำไปสร้างคุณประโยชน์ได้มากมาย

3. การสร้างฉันทามติ สำหรับสถานการณ์ปัจจุบันการสร้างฉันทามติอาจเป็นเรื่องยาก สังคมเรากลายร่างเป็นพหุลักษณ์ และต้องยอมรับความหลากหลายแตกต่างทางความคิด กลไกที่ช่วยให้ความแตกต่างนั้นได้มีการแลกเปลี่ยน คือ กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทางหลักการเราเชื่อวาการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจช่วยป้องกนความขัดแย้งได้ แต่ในสังคมไทยที่ผ่านมาภาครัฐมักดำเนินการตัดสินใจไปก่อน เมื่อประชาชนต่อต้านจึงจัดกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งช้าไปแล้ว หากเกิดเป็นความขัดแย้งขึ้นจำเป็นต้องใช้หลักการจัดการความขัดแย้งเข้ามาแทน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงสามารถช่วยลดความขัดแย้งทางการเมือง และเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

4. ร่วมมือในการนำไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนเมื่อประสบความสำเร็จจะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5. ช่วยทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความใกล้ชิด สร้างความสัมพันธ์ที่ดี สร้างความรู้สึกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นของประชาชนไม่ใช่เป็นของนักการเมืองเท่านั้น นอกจากนั้นด้วยความใกล้ชิด ผู้บริหารท้องถิ่นจะไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน

6. ช่วยพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจและเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน

7. ช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น การมีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มทุนทางสังคม และช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นสอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

สรุป ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ 1) เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ 2) ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา 3) การสร้างฉันทามติ 4) ร่วมมือในการนำไปปฏิบัติ 5) ช่วยทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชน 6) ช่วยพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน และ 7) ช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนรวมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560

คชาญ สุวรรณมณี (2560, หน้า 1 - 2) ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) ฉบับใหม่ที่ได้บัญญัติให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้นถือเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจต่อการเมืองการปกครองของประเทศ และที่สำคัญการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นยังเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และควบคุมการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้เป็นอย่างดี การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตย สังคมใดจะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำ พิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หากสังคมใดที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ แสดงว่าสังคมนั้นมีความเป็นประชาธิปไตยต่ำ ถ้ามีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงแสดงว่าสังคมนั้นมีการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยสูง อีกทั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวบ่งบอกถึงอุดมการณ์ เจตคติทางการเมืองของประชาชนในชาติอีกด้วย ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 กำหนดให้รัฐส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ และการจัดการบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การ

ต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ ตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนและชุมชน

ส่วนที่ 2 การกำหนดให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยตรง เช่น 1) การเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมาย 2) การใช้สิทธิเลือกตั้ง 3) การจัดตั้งพรรคการเมือง 4) การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง 5) การสมัครเป็นสมาชิก หรืออาสาสมัครขององค์กรเอกชนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรองและมอบหมายให้ตรวจสอบการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ เช่น กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เป็นต้น

สรุป ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 กำหนดให้รัฐส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนที่ 2 กำหนดให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง

2.3.1 การแบ่งประเภทการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามรัฐธรรมธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน 2560 รัฐธรรมนูญฉบับนี้รับรองสิทธิของประชาชนไว้มากมาย มีสิทธิในหลายประเด็นที่ได้รับการรับรองไว้ไม่ต่ำกว่ารัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ในรัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน เขียนคำว่า "มีส่วนร่วม" ไว้ถึง 22 ครั้ง มากกว่ารัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ซึ่งเขียนไว้ 9 ครั้ง แต่เป็นรองรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2550 ที่เขียนไว้ 34 ครั้ง ซึ่งในความเป็นจริงประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังไม่ค่อยรู้ว่า รัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องใดบ้าง (ไอลอว์, 2560, หน้า 1)

พนารัตน์ มาศฉมาดล (2563, หน้า 1 - 4) ได้ได้จัดแบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญตามระดับของการมีส่วนร่วม โดยสามารถจัดแบ่งการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปแบบ “การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน”

รูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสารเป็นระดับของการมีส่วนร่วมในระดับต้น ๆ ของการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญมีความประสงค์จะให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนรับรู้และเป็นส่วนร่วมในการบริหารประเทศไทยในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย การมีส่วนร่วมรูปแบบนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจึงได้กำหนดทั้งในแง่ของ “สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่” ให้แก่ประชาชนชาวไทย เช่น

1) การกำหนด “หน้าที่” ของปวงชนชาวไทยให้มีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ป้องกันประเทศ ปฏิบัติตามกฎหมาย เข้ารับการศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ รับราชการทหาร เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือลงประชามติอย่างอิสระ ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เสียภาษีอากร และไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ (มาตรา 50)

2) เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในส่วนของการที่รัฐจะต้องให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงถือเป็นหน้าที่หลักของรัฐในการส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน (มาตรา 78) ดังนี้ รัฐธรรมนูญจึงได้กำหนดให้ภาครัฐต้องรายงานหรือให้ความรู้แก่ประชาชนในการกระทำต่าง ๆ ที่หลากหลายประเภท เช่น

- คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องประกาศรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองส่งรายชื่อผู้ที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีให้ประชาชนทราบ (มาตรา 88)
- รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐและต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก (มาตรา 59)
- รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 63)
- รายงานการประชุมและบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกรัฐสภาแต่ละคนต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป เว้นแต่กรณีการประชุมลับหรือการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ (มาตรา 120 วรรคสี่)
- ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี ของคณะกรรมาธิการให้ประชาชนทราบเว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มีมติมิให้เปิดเผย (มาตรา 129 วรรคหก)
- ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเห็นพ้องด้วยกับผลการตรวจสอบดังกล่าว ให้ปรึกษาหารือร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หากที่ประชุมร่วมเห็นพ้องกับผลการตรวจสอบนั้น ให้ร่วมกันมีหนังสือแจ้งสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบโดยไม่ชักช้า และให้เปิดเผยผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อประชาชนเพื่อทราบด้วย (มาตรา 245 วรรคสอง)
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน (มาตรา 274)
- ในการดำเนินงานในส่วนของท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย (มาตรา 253)

- การปฏิรูปประเทศด้านการเมืองต้องจัดให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกันและให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด (มาตรา 258)

การมีส่วนร่วมในรูปแบบ “การเข้ามามีบทบาท และการสร้างความร่วมมือ” (Collaborate)

การมีส่วนร่วมในรูปแบบการเข้ามามีบทบาทและการสร้างความร่วมมือระหว่างประชาชนกับภาครัฐเป็นการมีส่วนร่วมในระดับกลางไปจนถึงระดับสูงในรูปแบบการร่วมกำหนดนโยบาย การร่วมวางแผน การเข้าร่วมกระบวนการตัดสินใจ และการเข้าร่วมตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่มในรูปแบบการเข้ามีบทบาทและสร้างความร่วมมือดังนี้

1. บทบาทและการมีส่วนร่วมใน “ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดทั้งทรัพยากรธรรมชาติ”

รัฐธรรมนูญกำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 57(1))

ในส่วนของการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในแง่ทรัพยากรธรรมชาติ รัฐธรรมนูญกำหนดให้รัฐต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน (มาตรา 57(2))

ดังนั้น ในการการดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน (มาตรา 58) นอกจากนี้ เมื่อรัฐต้องดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงานจึงต้องวางผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ รวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญโดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ (มาตรา 72)

2. บทบาทและการมีส่วนร่วมในด้าน “การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ”

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในส่วนของการกำหนดแนวนโยบายแห่งรัฐ เพื่อให้ผู้บริหารประเทศมีเป้าหมายในการบริหารประเทศไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติจึงต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง (มาตรา 65 วรรคสอง)

3. บทบาทและการมีส่วนร่วมในด้าน “การเสนอกฎหมายและแก้ไขรัฐธรรมนูญ”

รัฐธรรมนูญกำหนดให้ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน (มาตรา 77 วรรคสอง)

รัฐธรรมนูญยังได้กำหนดให้ประชาชนสามารถเสนอร่างกฎหมาย หรือเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ จึงเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อำนาจอธิปไตยของตนอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น แยกพิจารณาได้ดังนี้

- การเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย (มาตรา 133(3))

- การเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ กำหนดให้ต้องมีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย (มาตรา 256(1)) และในกรณีที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ประชาชนเป็นผู้เสนอต้องเปิดโอกาสให้ผู้แทนของประชาชนที่เข้าชื่อกันได้แสดงความคิดเห็นด้วย (มาตรา 256(4))

4. บทบาทและการมีส่วนร่วมใน “ด้านการตรวจสอบ”

รัฐธรรมนูญกำหนดให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เช่น ในกรณีตามมาตรา 236 กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำการตามมาตรา 234 (1) กล่าวคือ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

5. บทบาทและการมีส่วนร่วมใน “การแสดงความคิดเห็น”

รัฐธรรมนูญกำหนดให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น การพูดและการปราศัย การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน (มาตรา 34)

บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ (มาตรา 35)

ทั้งนี้รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ภาครัฐต้องออกกฎหมายเพื่อกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้รับการเยียวยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญาที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศ (มาตรา 178 วรรคสี่)

การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปแบบ “การให้อำนาจแก่ประชาชน”

การมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบการให้อำนาจแก่ประชาชนเป็นระดับที่ให้บทบาทแก่ประชาชนในระดับที่สูงสุด เนื่องจากให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ ตามแนวทางระบอบประชาธิปไตย ฉะนั้น การมีส่วนร่วมที่จะขาดเสียไม่ได้ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย คือ การเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดรายละเอียดของการมีส่วนร่วมเพื่อให้อำนาจแก่ประชาชนไว้ดังนี้

1. การให้อำนาจแก่ประชาชนในการเลือกตั้ง

การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในแง่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและต้องทำให้การเลือกตั้งสุจริตและเที่ยวธรรม ประชาชนจึงสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการลงสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การไปสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 95 หรือ การลงสมัครเพื่อเข้ารับการคัดเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา 107 การเข้าร่วมสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง หรือ แจ้งเหตุแห่งการทุจริตการเลือกตั้ง หรือการเข้าร่วมเป็นเจ้าหน้าที่จัดการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ เช่น กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการนับคะแนน กรรมการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังให้สิทธิประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทุจริตในการเลือกตั้ง โดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ว่า “ในการจัดให้มีการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชน ชุมชน รวมตลอดทั้งประชาชนทั่วไป ให้มีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อคณะกรรมการเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม

รัฐธรรมนูญยังกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งส่วนท้องถิ่นภายใต้บทบัญญัติมาตรา252 วรรคสอง “ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

2. การให้อำนาจแก่ประชาชนในการลงประชามติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้รับมติคะแนนเสียงประชามติจากประชาชนในการให้ความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงข้างมากองผู้มาออกเสียงประชามติเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญและประเด็นเพิ่มเติมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติม และได้ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าเป็นการชอบด้วยผลการออกเสียงประชามติแล้วหรือไม่ ซึ่งต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมข้อความบางส่วน และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการแก้ไขตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแล้ว นายกรัฐมนตรีจึงนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2560 บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีขอรับพระราชทานร่างรัฐธรรมนูญนั้นคืนมาแก้ไขเพิ่มเติมเฉพาะบางประเด็นได้ เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ

นายกรัฐมนตรีจึงนำร่างรัฐธรรมนูญนั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป ทรงพระราชดำริว่าสมควรพระราชทานพระราชานุมัติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงได้กำหนดเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติของประชาชนไว้ดังกรณีต่อไปนี้

การกำหนดให้เป็นหน้าที่ให้ประชาชน ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ (มาตรา 50(7))

การขอประชามติจากประชาชนในกรณีมีเหตุอันสมควร คณะรัฐมนตรีจะขอให้มีการออกเสียงประชามติในเรื่องใดอันมิใช่เรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเรื่องที่เกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคลใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 166) ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจจัดให้มีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ (มาตรา 224(1)) ตลอดทั้งการควบคุมดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและควบคุมดูแลการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา 224(2)) และหากการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือการออกเสียงประชามติ และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้ง เลือก หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วย หรือทุกหน่วย (มาตรา 224(3))

ด้านการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม (มาตรา 256(8))

ด้านการปฏิรูปประเทศ รัฐธรรมนูญกำหนดให้การปฏิรูปด้านการเมืองต้องจัดให้ระชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด (มาตรา 258(1))

สรุป ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560ได้เปิดกว้างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นโดยการรับรองสิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านช่องทางและกระบวนการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ปัจจัยสำคัญ คือประชาชนต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยอย่างถ่องแท้รู้ถึงสิทธิ และหน้าที่ของตนในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและใช้สิทธินั้นโดยไม่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น พร้อมทั้งรัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามกระบวนการ ช่องทางที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นรูปธรรม และการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะเป็นตัวแปรสำคัญที่สุดของการพัฒนาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับทหารกับการเมืองไทย

2.4.1 ทหารกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นิโคโล มาเคียเวลลี่ (Nicolo Machiavelli, อ้างถึงใน วันชาติ เนตรานนท์ 2547, หน้า 42) ปรัชญาเมธีทางการเมืองได้ให้ทัศนะแนวคิดในเรื่องการทหารและการเมือง คือ เรื่องของการทหาร การรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้ หรือขยายอิทธิพลได้ด้วยอำนาจของกองทัพที่แข็งแกร่ง

ขณะเดียวกันผู้ปกครองก็จะต้องระมัดระวังมิกระทำการใดให้ประชาชนเกลียดชัง เพราะถ้าประชาชนเกลียดชังผู้ปกครองก็จะอยู่ไม่ได้

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2545, หน้า 132) ทหารไทยได้มีบทบาททางการทหารและการเมืองควบคู่กันมาตั้งแต่ก่อนที่คนไทยจะสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยเป็นราชธานีแห่งแรกของประเทศไทย เพราะผู้ปกครองที่ต้องดำเนินการทางการเมืองและการทหาร นั่นคือ พระเจ้าแผ่นดินเป็นผู้มีอาญาสิทธิ์ในการปกครอง พร้อมกันนั้นพระเจ้าแผ่นดินของไทยทุกพระองค์เป็นนักรบที่มีความสามารถจึงเป็นผู้นำทางทหารด้วย ดังนั้น จึงทำให้การทหารกับการเมืองของไทยเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออกมาโดยตลอดทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะในช่วงการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบที่มีรัฐสภาใน พ.ศ. 2475 ทหารได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

สำหรับสังคมไทยในยุคต้นศตวรรษที่ 21 การรัฐประหารถือเป็นความแปลกแยกคนไทย ผู้นำทางการทหาร และข้าราชการไทยไม่ควรแม้แต่จะคิดถึงวิธีการนี้ ความเป็นพลเรือน (Citizenship) สำคัญกว่าความเป็นทหารหรือข้าราชการมากถ้าทำความเข้าใจดีพอ วิธีการของพลเมือง คือ การเรียกร้องและกดดันรัฐบาลให้ทำเพื่อประโยชน์ของสังคม หรือการสนองตอบสังคมด้วยการแปรนโยบายรัฐบาลที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมไปสู่การปฏิบัติจะนำผลดีมาสู่ผู้นำการทหารและข้าราชการทั้งโดยตรง คือการยอมรับในวิชาชีพทหาร ข้าราชการในสายตาของสังคม และความมั่นคงเข้มแข็งของสังคมโดยรวม ดังนั้น ต้องแยกให้ออกระหว่างวิธีการของทหารและข้าราชการตามอาชีพ กับวิธีการของทหารและข้าราชการการเมือง ตลอดจนวิธีการของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ต่างออกไปอีกระดับหนึ่ง และลักษณะเด่นขององค์กรทหารไทยมีความได้เปรียบกว่าองค์กร หรือสถาบันอื่นดังนี้

นรนิติ เศรษฐบุตร (2539, หน้า 9) การจัดองค์กรของกลุ่มทหารได้เปรียบกลุ่มอื่น ๆ ในสังคมไทยในการต่อสู้ทางการเมือง ไม่มีกลุ่มใดที่จะมีอำนาจมากทัดเทียมกับกลุ่มทหาร ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเศรษฐกิจ กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มศาสนา ทั้งนี้ เพราะว่าลักษณะของการจัดองค์กรของทหารมีลักษณะเด่นหลายประการที่กลุ่มอื่นไม่มี ดังนี้

2.1 มีการบังคับบัญชาที่รวมศูนย์ (Centralized command)

2.2 การมีสายการบังคับบัญชาที่แน่ชัด ลดหลั่นเป็นลำดับชั้น (Hierarchy)

2.3 ความสามารถในการสร้างระเบียบวินัยภายในกลุ่ม (Discipline)

2.4 มีผู้นำที่เห็นได้ชัด และแน่นอน

2.5 มีการสื่อสารติดต่อภายในระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ขององค์กร

2.6 มีลักษณะเป็นองค์กร ซึ่งแยกตัวออกจากส่วนอื่น ๆ ของสังคม โดยมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ (Isolation and self - sufficiency)

2.7 มีการบรรจุสมาชิกที่พร้อมเสมอ และสมาชิกมีอุดมการณ์และผลประโยชน์ร่วมกัน มีความสามัคคีรักหมู่รักคณะ

2. 8 เป็นกลุ่มที่ควบคุมเครื่องมือการใช้กำลังของประเทศ สามารถเคลื่อนสมาชิกเป็นจำนวนมากเพื่อปฏิบัติกิจกรรมหนึ่งได้รวดเร็ว และตั้งอยู่ในศูนย์กลางทางการเมือง

เมื่อดูตามลักษณะที่ว่ามานี้จะพบว่าองค์กรทหารไทยก็มีลักษณะดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะตามข้อ 2.2 และข้อ 2.3 นั้น ได้ทำให้องค์กรทหารไทยมีความได้เปรียบกว่าพรรคการเมืองทั้งหลาย ซึ่งตั้งขึ้นมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เพราะนักการเมืองเกิดความแตกแยกกันมาก เปลี่ยนพรรคการเมืองวินัยของพรรคก็อ่อนลง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองมักไม่ยอมให้พรรคควบคุมยิ่งการควบคุมบังคับบัญชาตามลำดับชั้นนั้น ยิ่งเห็นได้ชัดว่าพรรคการเมืองไทยยังมีปัญหาอยู่อย่างมาก ลูกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แสดงความขัดแย้งโต้กับหัวหน้าพรรคในที่เปิดเผยอยู่หลายกรณี

2.4.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560

กฤษณะ บวรรัตนารักษ์ (2561, หน้า 1 - 2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 ของประเทศไทย ประกาศใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 มี 16 หมวด กับบทเฉพาะกาล รวมทั้งสิ้น 279 มาตรา ในรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวมีบางประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจเกี่ยวข้องกับทางราชการทหาร ที่สมควรนำมาสรุปเพื่อเป็นการเผยแพร่ให้กับส่วนราชการทหารและเจ้าหน้าที่ทหารได้ทราบประกอบการปฏิบัติราชการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ได้ผลดีต่อไป ดังนี้

1. การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการทหารด้วยต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม ตามมาตรา 3 วรรคสอง กล่าวคือ ส่วนราชการทหารต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายบัญญัติ มิใช่ปฏิบัติหน้าที่ตามอำเภอใจ ทุกปฏิบัติการหรือภารกิจจะต้องมีกฎหมายรองรับเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจใช้อำนาจได้หากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยกฎหมายที่บัญญัติขึ้นนั้นต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม กล่าวคือ ทันสมัย เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของสังคม ดังนั้น การบริหารราชการแผ่นดินและราชการทหารต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมหรือหลักนิติรัฐ กล่าวคือ ต้องบริหารราชการแผ่นดินและราชการทหารตามกฎหมาย จะดำเนินการใดได้ต้องมีกฎหมายให้อำนาจชัดแจ้ง ในเรื่องใดที่กฎหมายมิได้ให้อำนาจไว้จะกระทำการนั้นมิได้ และในเรื่องที่กฎหมายให้อำนาจดำเนินการแล้ว ต้องใช้อำนาจนั้นในทางที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด โดยจำกัดสิทธิและเสรีภาพหรือสร้างภาระแก่ประชาชนน้อยที่สุดด้วย

2. ทหารย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นที่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรมตามมาตรา 27 วรรคห้า ซึ่งหมายความว่าในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรมของข้าราชการทหารสามารถแตกต่างจากของประชาชนทั่วไปได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ เนื่องมาจากภารกิจหน้าที่ของข้าราชการทหารจำเป็นจะต้องเข้มข้นหรือเคร่งครัดในบางเรื่องมากกว่าที่ใช้กับบุคคลธรรมดา เช่น ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยข้าราชการกลาโหมกับการเมือง พ.ศ.2499 พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 และระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรม พ.ศ.2551 เป็นต้น

3. บุคคลและชุมชนมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของส่วนราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ และสามารถเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อส่วนราชการทหารและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ตลอดจนฟ้องส่วนราชการทหารให้รับ

ผิดเนื่องจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำของข้าราชการทหาร พนักงาน หรือลูกจ้างของส่วนราชการทหาร ตามมาตรา 41 โดยรัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองที่ไม่ใช่ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก ตามมาตรา 59 ซึ่งเรื่องข้อมูลข่าวสารของราชการจะเปิดเผยได้หรือไม่เพียงใด เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และเมื่อมีการร้องทุกข์ส่วนราชการทหารจะต้องรีบตรวจสอบแล้วแจ้งผลการตรวจสอบให้บุคคลหรือชุมชนที่ร้องทุกข์ทราบโดยเร็ว และหากมีการปฏิบัติหน้าที่โดยกระทำหรืองดเว้นการกระทำอาจถูกฟ้องร้องทั้งทางปกครอง อาญา หรือแพ่งได้

4. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ สามารถจำกัดเสรีภาพการชุมนุมข้างต้นได้ตามกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น ตามมาตรา 44 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในที่นี้โดยตรง คือ พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558 ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้รับผิดชอบหลักโดยทั่วไป แต่ในบางกรณีส่วนราชการทหารอาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้

5. การใดที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐตามหมวด 5 ตั้งแต่มาตรา 51 ถึงมาตรา 63 ประชาชนและชุมชนมีสิทธิที่จะติดตามและเร่งรัด รวมตลอดทั้งฟ้องร้องหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในทุกมาตราดังกล่าวบัญญัติใช้คำว่ารัฐ “ต้อง” ดำเนินการ ซึ่งจะแตกต่างจากหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ ตั้งแต่มาตรา 64 ถึงมาตรา 78 ซึ่งในทุกมาตราดังกล่าวใช้คำว่ารัฐ “พึง” ดำเนินการ ประชาชนและชุมชนไม่อาจมีสิทธิที่จะติดตามและเร่งรัด รวมตลอดทั้งไม่อาจฟ้องร้องได้ เช่นที่บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐ ซึ่งในหมวด 5 นี้มีมาตราที่สำคัญยิ่งที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงกลาโหมและส่วนราชการทหาร คือ มาตรา 52 ที่บัญญัติให้ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน โดยรัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ และสามารถใช้กำลังทางทหารเพื่อพัฒนาประเทศได้ การที่รัฐต้องจัดให้มีการทหารที่มีประสิทธิภาพนั้นหมายความรวมถึงรัฐต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยี ที่ทันสมัย จำเป็น และเพียงพอ เพื่อสามารถพิทักษ์รักษาตามที่กล่าวข้างต้นด้วย รวมทั้งในการพิทักษ์รักษาดังกล่าวไม่อาจใช้เฉพาะการทหารเพียงอย่างเดียวต้องใช้หรือคำนึงถึงการทูตและการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย และมีบทบัญญัติชัดเจนให้ใช้กำลังทหารเพื่อพัฒนาประเทศได้ กฎหมายที่มีบทบัญญัติโดยตรงเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม คือ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 ส่วนการใช้กำลังทหารเป็นไปตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการใช้กำลังทหาร การเคลื่อนกำลังทหาร และการเตรียมพร้อม พ.ศ.2545

6. รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเพื่อเป็นเป้าหมายพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน ซึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ตามมาตรา 65 ซึ่งต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติ

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2560 ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศหรือยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงที่กระทรวงกลาโหมรับผิดชอบก็เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติ

7. รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินและงานของรัฐ ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และให้บริการแก่ประชาชนให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งรัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม ป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจหรือการกระทำโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา 76 ซึ่งหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีบัญญัติในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

(1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
(2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
(3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
(4) ไม่มีขั้นตอนปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
(5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
(6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
(7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ ส่วนคุณธรรมหมายถึงการยึดมั่นในความถูกต้องดีงามของศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่สังคมยอมรับว่าพึงปฏิบัติที่ควรรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม โดยรวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ส่วนจริยธรรมหมายถึงข้อควรประพฤติปฏิบัติอะไรเป็นสิ่งดี อะไรเป็นสิ่งไม่ดี อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ สำหรับการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามระบบคุณธรรมหมายถึงการพิจารณาที่เสมอภาค เที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ โปร่งใส พิจารณาจากความสามารถโดยยึดผลงานและสมรรถนะเป็นหลัก นอกจากนั้นสามารถชี้แจงเหตุผลกับอธิบายตอบประเด็นข้อสงสัยให้เป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในองค์กรนั้นได้อย่างแท้จริง

8. คณะกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจ เรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กำลังกระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาอยู่นั้นได้ และให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบที่จะต้องสั่งการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหรือในกำกับของตน ไปให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสาร หรือแสดงความเห็นตามที่คณะกรรมาธิการเรียก ตามมาตรา 129 ในกรณีดังกล่าวคณะกรรมาธิการจะมีหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐและรัฐมนตรีเจ้าสังกัดทุกครั้ง ซึ่งมีการกำหนดขั้นตอนในพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 และพระราชบัญญัติดังกล่าวมีบทกำหนดโทษอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนด้วย

9. การห้ามไม่ให้กระทำการใดๆ อันเนื่องมาจากการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายอันมีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมาธิการมีส่วนในการใช้งบประมาณรายจ่าย ตามมาตรา 144 เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรงบประมาณ โดยรู้ว่ามีการแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการ หรือมีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมาธิการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย ถ้าได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือหรือมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ให้พ้นจากความรับผิด

10. พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศใช้ และเลิกใช้กฎอัยการศึก ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะแห่งเป็นการรีบด่วน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารย่อมกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก ตามมาตรา 176 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวหมายถึงพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พระพุทธศักราช 2457 สรุปได้ว่า การประกาศใช้กฎอัยการศึกและการเลิกใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักรหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของราชอาณาจักรเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่คณะรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายมีประกาศพระบรมราชโองการ ซึ่งการประกาศใช้กฎอัยการศึกดังกล่าว เนื่องมาจากมีเหตุจำเป็นเพื่อรักษาความเรียบร้อยปราศจากภัยซึ่งจะมีมาจากภายนอกหรือภายในราชอาณาจักร ส่วนผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีกำลังอยู่ใต้บังคับไม่น้อยกว่าหนึ่งกองพันสามารถประกาศใช้กฎอัยการศึกได้เฉพาะแห่งเป็นการรีบด่วน เนื่องมาจากมีสงครามหรือจลาจลขึ้นในพื้นที่ที่รับผิดชอบเท่านั้น โดยผู้บังคับบัญชาทหารที่ประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะแห่งไม่อาจประกาศเลิกใช้กฎอัยการศึกเฉพาะแห่งดังกล่าวได้เอง ต้องเสนอเรื่องตามสายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อมีประกาศพระบรมราชโองการเลิกใช้ต่อไป

11. หนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่คณะรัฐมนตรีต้องเสนอให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ มี 4 ประเภท ได้แก่

1) หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของประเทศ

2) หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญา หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ

3) หนังสือสัญญาที่รัฐบาลจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามหนังสือสัญญา และ

4) หนังสือสัญญาที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคมหรือการค้าการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ได้แก่ หนังสือสัญญาเกี่ยวข้องกับการจัดการค้าเสรีเขตศุลกากรร่วม หรือการให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน หรือหนังสือสัญญาอื่น ๆ ตามที่กฎหมายได้กำหนดขึ้นตามมาตรา 178

ซึ่งบทบัญญัติในมาตรานี้มีผลให้กระทรวงกลาโหมและคณะรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าต้องเสนอหนังสือสัญญาระหว่างประเทศจัดซื้อจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์แบบรัฐบาลต่อรัฐบาล (G to G) ให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบต่อไป หรือไม่ เพราะรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้มี

บทบัญญัติให้หนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันงบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาซึ่งเดิมถูกบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2550 มาตรา 190 รวมทั้งบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไประหว่างราชอาณาจักรไทยกับมิตรประเทศก็ไม่จำเป็นต้องเสนอขอความเห็นชอบจากรัฐสภาอีกต่อไปเช่นกัน

สรุป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้วางหลักไว้ว่า “ทหาร” มีสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเช่นเดียวกับ “ประชาชน” หรือบุคคล ในฐานะพลเมือง (Citizen) เช่นเดียวกันทุกประการ มีบทบัญญัติในบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการทหารและเจ้าหน้าที่ ทหารที่จะต้องยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้ได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย จึงจำเป็นที่ส่วนราชการทหารและเจ้าหน้าที่ทหารควรมีความรู้ความเข้าใจบทบัญญัติดังกล่าวเป็นอย่างดี ซึ่งการที่กำลังพลของกองทัพทุกนายทุกระดับชั้นมีความรู้ความเข้าใจในรัฐธรรมนูญฉบับที่บังคับใช้ในปัจจุบันเป็นอย่างดีจะมีส่วนส่งเสริมให้การปฏิบัติหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมและทางราชการทหารมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.5 บริบทพื้นที่ที่ทำการรวิจัย

2.5.1 ประวัติความเป็นมาหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน

สารานุกรมเสรี (2566, หน้า 1) กิจการรักษาดินแดนมีที่มาจากพระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. 2491 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดระเบียบการป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. 2490 โดยให้เหตุผลว่าเพื่อให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการปกป้องท้องที่ของตนเอง โดยที่กองทัพเสียงบประมาณน้อยลง และพลเมืองไม่เสียเวลาประกอบอาชีพ ทั้งนี้เกิดขึ้นหลังรัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ. 2490 ต่อมามีการแก้ไขสิทธิประโยชน์ตอบแทนของนักศึกษาวิชาทหารให้ได้รับการยกเว้นตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร พ.ศ. 2494

หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน หรือเดิมใช้ชื่อว่า หน่วยบัญชาการกำลังสำรอง และกรมการรักษาดินแดน (ร.ด.) ตามลำดับ เป็นหน่วยงานขึ้นในสังกัดกองทัพบก ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2491 มีภารกิจหลัก คือ เตรียมกำลังสำรองให้แก่กองทัพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกอบรมเยาวชนของชาติ อันได้แก่ นักศึกษาวิชาทหาร (นศท.)

ปัจจุบัน มีที่ทำการตั้งอยู่ ณ เลขที่ 2 ถนนเจริญกรุง แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ตัวอาคารสร้างขึ้นด้วยสถาปัตยกรรมแบบปัลลาดีโอ มีความสวยงามตั้งแต่ พ.ศ. 2466 โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในที่ที่เคยเป็นสวนเจ้าเชตุ และวังท้ายหับเผย ถือเป็นอาคารอนุรักษ์แห่งหนึ่ง โดยเมื่อแรกสร้างนั้นใช้เป็นที่ตั้งของกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ (ปัจจุบันหน่วยทหารดังกล่าวคือกรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์)

2.5.2 วิสัยทัศน์

“หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน เป็นกลไกหลักของกองทัพบก มีศักยภาพในการเตรียมกำลังสำรองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นองค์กรที่มีความสมบูรณ์ และทันสมัย เป็นที่ยอมรับ เชื่อมั่นและศรัทธาจากประชาชน” (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, 2566, หน้า 1)

2.5.3 หน่วยงานในสังกัด

- ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร (ศศท.)
- ศูนย์การกำลังสำรอง (ศสร.)
- โรงเรียนการกำลังสำรอง
- โรงเรียนรักษาดินแดน
- กองกำลังพล หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- กองยุทธการและการข่าว หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- กองส่งกำลังบำรุง หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- กองกิจการพลเรือน หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- กองปลัดบัญชี หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- กองการฝึกและศึกษา หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- กองการสัสดี หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- กองทะเบียนพลนักศึกษาวิชาทหาร หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- กองการควบคุมกำลังพลสำรอง หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- กองเทคโนโลยีสารสนเทศ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- สำนักงานฝ่ายอำนวยการทหาร กองบัญชาการอาสารักษาดินแดน
- กองบริการ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- หน่วยตรวจโรค หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- สถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบก หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ภูเก็ต (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, 2566, หน้า 1)

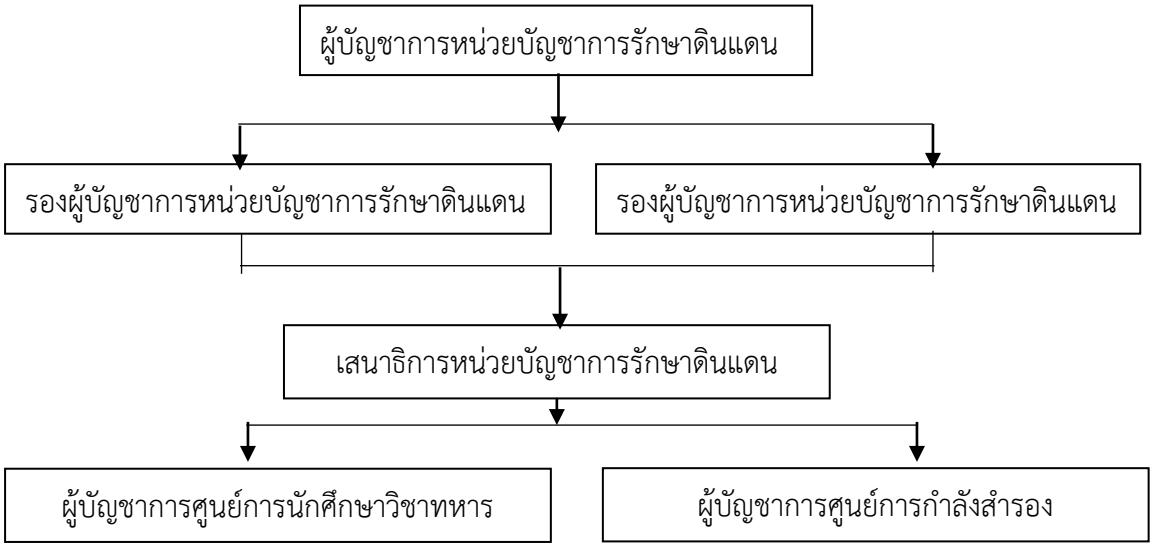
2.5.4 ผู้บังคับบัญชาหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน

หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน (2566, หน้า 2) ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพบก พ.ศ.2544 และประกาศในราชกิจจานุเบกษาฯ ลงนาม วันที่ 10 พฤษภาคม 2544 ให้หน่วยบัญชาการกำลังสำรองเป็นส่วนราชการของกองทัพบก มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 11 พฤษภาคม 2544 ตามคำสั่ง ทบ.(เฉพาะ) ที่ 63/44 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2544 ให้จัดตั้งหน่วยบัญชาการกำลังสำรองโดยรวมกรมการรักษาดินแดน และกรมการกำลังสำรองทหารบกเข้าด้วยกัน

ผบ.ทบ.ได้กรุณาอนุมัติคำสั่ง ทบ. เรื่อง เปลี่ยนนามหน่วย แปรสภาพหน่วยและปรับปรุงโครงสร้างหน่วยทหาร เพื่อรองรับ พ.ร.ฎ. แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพบก กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552 ซึ่งได้ประกาศใช้ และให้มีผลในทางปฏิบัติตั้งแต่ 1 เม.ย. 2552 ให้เปลี่ยนนามหน่วย หน่วยบัญชาการกำลังสำรอง (นสร.) เป็นหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ใช้นามย่อ “นรด.”

และ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ และกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพบก พ.ศ.2552 และประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาฯ เล่ม 126 ตอนที่ 19 ก หน้า 16 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2552 มาตราที่ 17 ให้หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ

ประสานงาน กำกับการและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการกำลังสำรองทั้งปวง กิจการสัสดีรวมทั้งปกครองบังคับบัญชาที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ภาพที่ 2.2 ผู้บังคับบัญชาหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ที่มา (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, 2566)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศักดิ์ชัย จันทนา (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลเปร็ง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเปร็ง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้วปรากฏว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนั้นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่ 3.97 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามข่าวสารการเมืองมีค่าเฉลี่ยที่ 3.05 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงออกทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมในรูปแบบพรรคการเมือง มีค่าเฉลี่ยที่ 2.13 และ 1.96 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับ น้อย

2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเปร็ง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า เพศ ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมไม่แตกต่าง ส่วนปัจจัย ข้อมูลส่วนบุคคลด้านอายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คงฤทธิ์ กุลวงษ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร กล่าวคือ ประชาชนมีความสนใจในข้อมูลข่าวสารทางการเมืองน้อย ด้านแสดงความ

คิดเห็น กล่าวคือ ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองน้อย ด้านการตัดสินใจ กล่าวคือ ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับผู้นำ และการมีร่วมในการรับผลประโยชน์ทางการเมืองน้อย และด้านการติดตามตรวจสอบ กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบนโยบายของพรรคการเมืองและนักการเมืองน้อย

พิสิฐพงศ์ สีดาว (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า

(1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.34 2) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีค่าเฉลี่ย 3.18 3) ด้านการรณรงค์ทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 2.79 และ 4) ด้านการชุมนุมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 2.54 ตามลำดับ

(2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาครที่มีประเภทวิชา และระดับชั้นปีต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศและอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

(3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า 1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ควรติดตามข่าวสารทางการเมืองในส่วนของข้อมูลที่มีความสำคัญ และมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ เช่น ข่าวสารจากทางราชการ 2) ด้านการรณรงค์ทางการเมือง ควรเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมรณรงค์ทางการเมืองเพราะการรณรงค์ทางการเมืองเป็นกิจกรรมขับเคลื่อนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย 3) ด้านการร่วมชุมนุมทางการเมือง ควรเข้าร่วมการชุมนุมทางการเมืองอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์โดยจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น 4) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ควรใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งทุกครั้งที่สามารถกระทำได้ และควรให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งในทุกระดับ เพื่อแสดงให้เห็นว่านักศึกษาเป็นผู้รู้หน้าที่ และรักษาสิทธิที่ตนเองมีตามวิถีทางแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

จักรี พรหมแก้ว (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการทหารบก” ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมี ส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการ ทหารบกในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการทหารบกพบว่า เพศ อายุระดับการศึกษา และการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งล่าสุด มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนชั้นยศ สายงานบังคับบัญชา และสถานภาพการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการทหารบก

ศราวุธ ขันธวิชัย และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และในทางกลับกันเศรษฐกิจและสังคมก็เป็นกลไกสำคัญที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกระดับ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งโดยทางตรงในระดับท้องถิ่น และทางอ้อมในระดับชาติ การมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวจะนำไปสู่ผลลัพธ์ด้านคุณภาพระบบบริการและการดูแลประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการบริหารตนเองโดยตรงในระดับท้องถิ่นตลอดจนบริหารประเทศทางอ้อมในภาพรวม เพื่อให้เกิดความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนทางเศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยีจึงจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

โสภา ยอดคีรีย์ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก (x =3.49, S.D.=.193) ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และปัจจัยด้านบทบาท ของกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมือง และบทบาทของผู้นำทางการเมือง ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพัฒนาท้องถิ่นอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ควรส่งเสริมพัฒนาการสื่อสารทางการเมือง การสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ผ่านช่องทางต่าง ๆ หรือสื่อสังคมออนไลน์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล

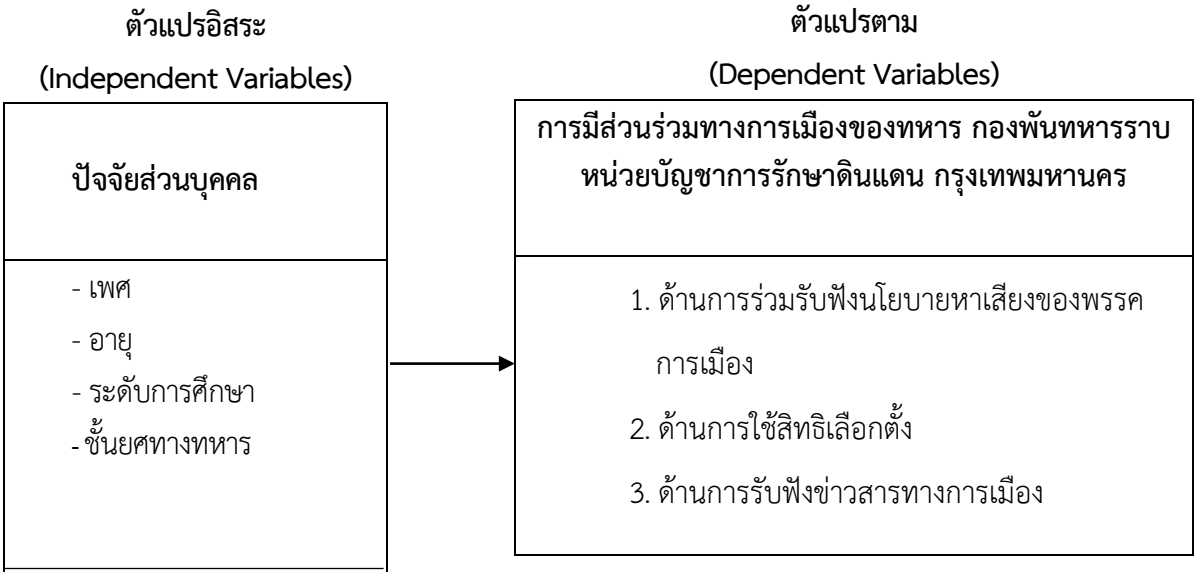
รัตนา บัวนาค (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า

การวิจัยเชิงปริมาณ ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง ด้านการสนับสนุนกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทุกด้านอยู่ในระดับมาก สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า (1) ด้านกิจกรรมเลือกตั้ง ความจริงแล้วประชาชนสนใจและสนับสนุนการเลือกตั้ง แต่มีความเบื่อหน่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง จึงรู้สึกว่าการเลือกตั้งในปัจจุบันมีแต่ปัญหา (2) ด้านการสนับสนุนกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล รัฐสนับสนุนให้ประชาชนบริจาคเงินให้พรรคการเมือง เพื่อให้ประชาชนมีความศรัทธาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (3) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้รวมถึงการเป็นแกนนำปลุกจิตสำนึกให้แก่ผู้อื่นในการร่วมกิจกรรมทางการเมือง (4) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการช่วยเหลือตรวจสอบการเลือกตั้ง เพื่อป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้ง

2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ และรวบรวม แนวคิด กฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม, แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง, แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนรวมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560, แนวคิดเกี่ยวกับทหารกับการเมืองไทย, บริบทของหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีตัวแปรตามที่ได้ศึกษาคล้ายกัน มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร เป็นสามด้าน ได้แก่ ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง, ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง สรุปกรอบแนวคิด และตัวแปรในการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 2.3 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 วิธีและขั้นตอนในการวิจัย
3.2 ระเบียบวิธีการวิจัย
    3.2.1 การออกแบบการวิจัย
    3.2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3.3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.4 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง
3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.6 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.9 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 วิธีและขั้นตอนในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ และประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงร่างงานวิจัย โดยเริ่มจากการตั้งชื่อเรื่อง การศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำโครงร่างงานวิจัย และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอคำปรึกษา คำแนะนำและความเห็นชอบในการจัดทำโครงร่างการวิจัย พร้อมรับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้งานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นดำเนินการเสนอโครงร่างการวิจัยเพื่อขออนุมัติจากบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้การวิจัย โดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาค่า IOC เมื่อทำการปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้ว ได้นำไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น แล้วนำเครื่องมือที่สร้างไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จากนั้นนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยรวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ จัดทำร่างรายงานการวิจัยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์เสนอแนะ แล้วจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ส่งบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

3.2 ระเบียบวิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วย การออกแบบการวิจัย และตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 การออกแบบการวิจัย

เป็นการออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

3.2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และตัวแปรตาม (Dependent Variables)

1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และชั้นยศทางทหาร

2) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง
2. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง
3. ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กำลังพลที่อยู่ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร จำนวน 200 นาย (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, 2566)

3.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กำลังพลที่อยู่ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรคำนวณของ “ทาโร ยามาเน่” (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ซึ่งมีสูตรดังนี้ (ปัญญา คล้ายเดช, 2560, หน้า 163)

$$\text{สูตร} \qquad n = \frac{N}{1+N\,(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย เท่ากับ 200 คน

e = ความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05)

แทนค่า

$$n = \frac{200}{1 + 200 \times (0.05)^2}$$

$$n = \frac{7560}{1 + 200 \times (0.0025)}$$

$$n = \frac{200}{1.5}$$

$$= 133.33$$

ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 133 คน

3.4 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ต้องเป็นกำลังพลที่อยู่ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร หลังจากได้กลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนให้ครบถ้วนตามจำนวน

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยแบบสอบถามโดยศึกษาจากเอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร” เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดและกำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสอบถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย ครั้งนี้

3.5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอน 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และชั้นยศทางทหาร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอน 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 ด้าน จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย

1. ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง
2. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

3. ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง

แบบสอบถามในส่วนนี้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักตามวิธีของลิเคิร์ท สเกล (Likert Scale) ใช้การวัดแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ เป็นเกณฑ์การให้คะแนน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 75) ดังนี้

ค่าน้ำหนักของตัวเลือกเท่ากับ 5 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วม มากที่สุด
ค่าน้ำหนักของตัวเลือกเท่ากับ 4 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วม มาก
ค่าน้ำหนักของตัวเลือกเท่ากับ 3 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง
ค่าน้ำหนักของตัวเลือกเท่ากับ 2 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วม น้อย
ค่าน้ำหนักของตัวเลือกเท่ากับ 1 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด

สำหรับการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$) ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วม ในระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วม ในระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วม ในระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วม ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) จำนวน 3 ข้อ

3.6 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบเชิงปริมาณเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอน มีดังนี้

3.6.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความ ตำราทางวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดและสร้างแบบสอบถาม

3.6.2 รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาแล้วสรุปผลกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของคำถามครอบคลุมเนื้อเรื่องที่ทำการวิจัย ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบข้อเท็จจริงได้

3.6.3 สร้างแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความครอบคลุมด้านเนื้อหาความสมบูรณ์ของภาษา ความเที่ยงตรงของข้อความและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.6.4 นำแบบสอบถามจากอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจทานและแก้ไขแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แก้ไขให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.6.5 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความถูกต้องของภาษาแล้วนำไปแก้ไขการหาคุณภาพเครื่องมือที่

จัดทำขึ้นนี้ ประกอบด้วยการหาความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยวิธีการดังนี้

(1) การหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาข้อความและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 รูป/คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงและพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา

นำแบบสอบถาม มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาตามสูตร (Index of Objective Congruence : IOC) ดังนี้ $\sum R$

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

IOC = แทนดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ = แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

N = แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ให้คะแนน +1 แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าคำถามสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

โดยเลือกข้อคำถามที่มีตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป สำหรับข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่า IOC (Index of Objective Congruence : IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00

ปรับปรุงแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

(2) วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยเมื่อได้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจริง (Try Out) แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กำลังพลที่อยู่ในโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ชุด และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α = Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ระดับ 0.83

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{K}{K-1}\left\{1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right\}$$

α = แทนสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

K = จำนวนข้อคำถาม

$\sum S_i^2$ = ผลรวมค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

3.6.6 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย แล้วจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษามีการเก็บรวมรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ต่อไปนี้

3.7.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลต่อผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน โดยการปฏิบัติตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ผู้ศึกษาได้ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถึงผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน เพื่อขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกกับกำลังพลที่อยู่ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ คือ 133 คน โดยผู้ศึกษาได้อธิบายเหตุผลการทำวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถามฉบับนี้และรอรับกลับคืนหลังจากผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว

3) ผู้ศึกษาได้ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืน จำนวน 133 คน แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับคิดเป็นร้อยเปอร์เซ็นต์แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analyzed) และการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการประมวลผลในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการดังนี้

3.8.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1) วิเคราะห์ข้อมูลตามปัจจัยส่วนบุคคลโดยการจำแนกกลุ่มตัวอย่างตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และชั้นยศทางทหาร โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และอธิบายสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในตารางประกอบคำการบรรยาย

2) วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานครโดยการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และชั้นยศทางทหาร โดยใช้การทดสอบสมมติฐาน (t-test) และการทดสอบค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA / F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe′)

4) การประมวลผลข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่

3.9 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้มีสถิติที่ใช้ในการวิจัย 2 ประเภท ได้แก่

3.9.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หมายถึง การนำเสนอข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาโดยนำมาบรรยายถึงลักษณะของข้อมูลที่เก็บมาได้ ทั้งในรูปแบบของตาราง ข้อความ แผนภูมิ หรือกราฟ และค่าสถิติต่าง ๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D : Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลตามปัจจัยส่วนบุคคล มีสูตรดังนี้

1) การหาร้อยละ (Percentage) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 148)

$$P = \frac{X\,(100)}{N}$$

เมื่อ P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนข้อมูล (ความถี่) ที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ

N = ข้อมูลทั้งหมด

2) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 150)

$$\overline{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

3) การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ปัญญา คล้ายเดช, 2560, หน้า 219)

$$SD = \sqrt{\frac{n\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n - (n-1)}}$$

เมื่อ S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ = ผลรวมค่าของข้อมูลทั้งชุด

$\sum fx^2$ = ผลรวมกำลังสองค่าของข้อมูลทั้งชุด

f = ความถี่ของคะแนน

n = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.9.2 สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (inferential Statistics) หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลตัวอย่าง แล้วนำผลการวิเคราะห์นั้นอ้างอิงถึงลักษณะที่สำคัญของประชากร โดยใช้หลักเกณฑ์ของความน่าจะเป็นและสถิติเชิงอนุมานจะประกอบด้วย การประมาณค่า การทดสอบสมมติฐานที่ใช้พารามิเตอร์และที่ไม่ใช้พารามิเตอร์ คือ การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวโดยใช้สูตร (One Way ANOVA/F-test) และเปรียบเทียบหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe′)

1) การทดสอบสมมติฐาน (t-test) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2551, หน้า 304)

$$t = \frac{\overline{X_1} - \overline{X_2}}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t = ค่าที – เทสท์ (t-test)

$\overline{X_1}$, $\overline{X_2}$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2 , S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1 , n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) หรือ (F-test) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 191)

$$F = \frac{MS_b}{MS_W}$$

เมื่อ F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_W = ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t – distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F – distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig.	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และชั้นยศทางทหาร ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยาย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏตามตารางที่ 4.1 - 4.4

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	115	86.5
หญิง	18	13.5
รวม	**133**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5 และเป็นเพศหญิง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 25 ปี	28	21.1
26 – 33 ปี	35	26.3
34 - 51 ปี	54	40.6
52 ปี ขึ้นไป	16	12.0
รวม	**133**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับส่วนใหญ่มีอายุ 34 - 51 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6 รองลงมา มีอายุ 26 – 33 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 และน้อยที่สุดมีอายุ 52 ปี ขึ้นไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมัธยมศึกษา / ปวช.	71	53.4
ระดับอนุปริญญา / ปวส.	26	19.5
ระดับปริญญาตรี	25	18.8
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	11	8.3
รวม	**133**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ที่ ระดับมัธยมศึกษา / ปวช. จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 รองลงมามีระดับการศึกษาอยู่ที่ ระดับอนุปริญญา / ปวส. จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษาอยู่ที่ สูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามชั้นยศทางทหาร

ชั้นยศทางทหาร	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นประทวน	93	69.9
ชั้นสัญญาบัตร	40	30.1
รวม	**133**	**100.00**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีชั้นยศทางทหารอยู่ที่ ชั้นประทวน จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 69.9 และชั้นยศทางทหารอยู่ที่ ชั้นสัญญาบัตร จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ปรากฏตามตารางที่ 4.5 – 4.8

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน

ที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร	ระดับการมีส่วนร่วม		
		($\overline{X}$)	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง	3.91	0.39	มาก
2.	ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.99	0.23	มาก
3.	ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง	3.97	0.36	มาก
	รวม	**3.96**	**0.21**	**มาก**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.96 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดสามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\overline{X}$) = 3.99 รองลงมา คือ ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง ($\overline{X}$) = 3.97 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ($\overline{X}$) = 3.91 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง

ที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร	ระดับการมีส่วนร่วม		
		($\overline{X}$)	S.D.	แปลผล
1.	ท่านรับฟังนโยบาย การหาเสียงผ่านช่องทางทั้งออฟไลน์ และออนไลน์	3.77	0.87	มาก
2.	ท่านรับฟังนโยบาย การหาเสียงอยู่บ่อยครั้งเมื่อมีโอกาส หรือมีเวลาว่างในระหว่างวัน	3.76	0.85	มาก
3.	ท่านซักถามประเด็นข้อสงสัยเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ ไปยังพรรคการเมืองผ่านช่องทางต่าง ๆ	3.89	0.61	มาก
4.	ท่านชักชวนให้ผู้อื่นไปร่มรับฟังนโยบาย การปราศรัย หรือรับฟังผ่านช่องทางต่าง ๆ กับท่านด้วย	3.87	0.82	มาก
5.	ท่านศึกษา และแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อพรรคการเมือง ในเรื่องของจุดแข็ง จุดอ่อน ของนโยบายต่าง ๆ	4.02	0.76	มาก
6.	ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยพรรคการเมืองในเขตของท่านหาเสียงเลือกตั้ง	4.0	0.75	มาก
7.	ท่านมีความสนใจที่เข้าจะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหลังจากได้รับฟังนโยบายของพรรค	4.06	0.75	มาก
	รวม	**3.91**	**0.39**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดสามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 7 ท่านมีความสนใจที่เข้าจะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหลังจากได้รับฟังนโยบายของพรรค ($\overline{X}$) = 4.06 รองลงมา คือ ข้อที่ 5 ท่านศึกษา และแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อพรรคการเมือง ในเรื่องของจุดแข็ง จุดอ่อน ของนโยบายต่าง ๆ ($\overline{X}$) = 4.02 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 2 ท่านรับฟังนโยบายการหาเสียงอยู่บ่อยครั้งเมื่อมีโอกาสหรือมีเวลาว่างในระหว่างวัน ($\overline{X}$) = 3.76 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร	ระดับการมีส่วนร่วม		
		($\overline{X}$)	S.D.	แปลผล
1.	ท่านออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้งที่มีโอกาส ทั้งในระดับชาติตลอดจนระดับท้องถิ่น	3.98	0.76	มาก
2.	ท่านชักชวน หรือแนะนำให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งด้วยกัน	3.99	0.63	มาก
3.	ท่านตัดสินใจลงคะแนนเสียงจาก “นโยบาย” ของพรรคการเมืองที่ท่านเห็นด้วยว่าเป็นประโยชน์	3.95	0.64	มาก
4.	ท่านตัดสินใจลงคะแนนเสียงเพราะ “ตัวบุคคล” ของพรรคการเมืองที่ท่านสนิทสนม รู้จักกัน	4.05	0.60	มาก
5.	ท่านตัดสินใจลงคะแนนเสียงเพราะ “พรรค” คือพรรคการเมืองที่ท่านชื่นชอบ มีอุดมการณ์ และแนวคิดที่ตรงกับท่าน	3.98	0.72	มาก
6.	ท่านศึกษา และใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ชี้แจงต่อบุคคลอื่น ให้เห็นถึงคุณ และโทษเมื่อไม่ออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	3.92	0.76	มาก
7.	ท่านมีส่วนร่วมในการนับคะแนนเสียงเลือกตั้งตลอดจนชักชวนผู้อื่นให้เข้าไปมีส่วนร่วมด้วย	4.04	0.71	มาก
	รวม	**3.99**	**0.23**	**มาก**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.99 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดสามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 4 ท่านตัดสินใจลงคะแนนเสียงเพราะ “ตัวบุคคล” ของพรรคการเมืองที่ท่านสนิทสนม รู้จักกัน ($\overline{X}$) = 4.05 รองลงมา คือ ข้อที่ 7 ท่านมีส่วนร่วมในการนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตลอดจนชักชวนผู้อื่นให้เข้าไปมีส่วนร่วมด้วย ($\overline{X}$) = 4.04 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 2 ท่านชักชวน หรือแนะนำให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งด้วยกัน ($\overline{X}$) = 3.99 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง

ที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร	ระดับการมีส่วนร่วม		
		($\overline{X}$)	S.D.	แปลผล
1.	ท่านสนใจและรับฟังข่าวสารทางการเมืองอยู่บ่อยครั้งเมื่อมีโอกาส	3.87	0.96	มาก
2.	ท่านชักชวนผู้อื่นให้รับฟังข่าวสารทางการเมืองกับท่านด้วยเมื่อมีโอกาส	3.95	0.82	มาก
3.	ท่านสามารถวิเคราะห์ข่าวสารทางการเมืองได้อย่างลึกซึ้งถึงการนำเสนอข้อมูลจากแหล่งข่าวต่าง ๆ	4.03	0.84	มาก
4.	ท่านชอบฟัง หรือรับชมการประชุมสภา การอภิปรายการลงมติต่าง ๆ ของสภาเป็นพิเศษ	3.87	0.81	มาก
5.	ท่านรับฟังข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากหลายสื่อหลายสำนัก ไม่เจาะจงว่าเป็นสื่อ หรือสำนักที่ท่านชอบเป็นพิเศษ	3.93	0.75	มาก
6.	ท่านสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นเกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองอยู่บ่อยครั้ง	4.16	0.79	มาก
	รวม	**3.97**	**0.36**	**มาก**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.97 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดสามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 6 ท่านสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่บ่อยครั้ง ($\overline{X}$) = 4.16 รองลงมา คือ ข้อที่ 3 ท่านสามารถวิเคราะห์ข่าวสารทางการเมืองได้อย่างลึกซึ้งถึงการนำเสนอข้อมูลจากแหล่งข่าวต่าง ๆ ($\overline{X}$) = 4.03 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 1 ท่านสนใจและรับฟังข่าวสารทางการเมืองอยู่บ่อยครั้งเมื่อมีโอกาส ($\overline{X}$) = 3.87 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1) กำลังพลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

2) กำลังพลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

3) กำลังพลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

4) กำลังพลที่มีชั้นยศทางทหารต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปรากฏผลดังตารางที่ 4.9 - 4.41

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	115	3.95	0.20	มาก
หญิง	18	3.98	0.26	มาก
รวม	**133**	**3.96**	**0.21**	**มาก**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig. (2 - tailed)
ชาย	115	3.95	0.20	0.45	0.65
หญิง	18	3.98	0.26		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กำลังพลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	115	3.92	0.38	มาก
หญิง	18	3.87	0.45	มาก
รวม	**133**	**4.91**	**0.39**	**มาก**

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig. (2 - tailed)
ชาย	115	3.92	0.38	0.52	0.60
หญิง	18	3.87	0.45		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กำลังพลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	115	3.98	0.23	มาก
หญิง	18	3.99	0.20	มาก
รวม	**133**	**3.98**	**0.23**	**มาก**

จากตารางที่ 4.13 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig. (2 - tailed)
ชาย	115	3.98	0.23	0.01	0.96
หญิง	18	3.99	0.20		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กำลังพลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	115	3.95	0.37	มาก
หญิง	18	4.07	0.35	มาก
รวม	**133**	**3.97**	**0.36**	**มาก**

จากตารางที่ 4.15 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig. (2 - tailed)
ชาย	115	3.95	0.37	1.31	0.19
หญิง	18	4.07	0.35		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กำลังพลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
18 - 25 ปี	28	3.91	0.20	มาก
26 – 33 ปี	35	4.01	0.19	มาก
34 - 51 ปี	54	3.96	0.20	มาก
52 ปี ขึ้นไป	16	3.90	0.25	มาก
รวม	**133**	**3.96**	**0.21**	**มาก**

จากตารางที่ 4.17 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.96 โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดสามลำดับดังนี้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กำลังพลที่มีอายุ 26 – 33 ปี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 4.01 รองลงมา กำลังพลที่มีอายุ 34 - 51 ปี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.96 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กำลังพลที่มีอายุ 52 ปี ขึ้นไป อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.90 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.24	3	0.08	1.91	0.13
ภายในกลุ่ม	5.41	129	0.04		
รวม	**5.65**	**132**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กำลังพลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
18 - 25 ปี	28	3.80	0.46	มาก
26 – 33 ปี	35	4.23	0.35	มาก
34 - 51 ปี	54	3.89	0.36	มาก
52 ปี ขึ้นไป	16	3.87	0.41	มาก
รวม	**133**	**3.91**	**0.39**	**มาก**

จากตารางที่ 4.19 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.91 โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดสามลำดับดังนี้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กำลังพลที่มีอายุ 26 – 33 ปี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 4.23 รองลงมา กำลังพลที่มีอายุ 34 - 51 ปี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.89 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กำลังพลที่มีอายุ 18 - 25 ปี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.84	3	0.28	1.90	0.13
ภายในกลุ่ม	19.10	129	0.15		
รวม	**19.94**	**132**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า กำลังพลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
18 - 25 ปี	28	4.04	0.23	มาก
26 – 33 ปี	35	4.02	0.21	มาก
34 - 51 ปี	54	3.97	0.22	มาก
52 ปี ขึ้นไป	16	3.88	0.26	มาก
รวม	**133**	**3.99**	**0.23**	**มาก**

จากตารางที่ 4.21 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.99 โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดสามลำดับดังนี้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กำลังพลที่มีอายุ 18 - 25 ปี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 4.04 รองลงมา กำลังพลที่มีอายุ 26 – 33 ปี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 4.02 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กำลังพลที่มีอายุ 52 ปี ขึ้นไป อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.88 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.30	3	0.10	1.94	0.13
ภายในกลุ่ม	6.62	129	0.05		
รวม	**6.92**	**132**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า กำลังพลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
18 - 25 ปี	28	3.90	0.26	มาก
26 – 33 ปี	35	4.0	0.41	มาก
34 - 51 ปี	54	4.01	0.37	มาก
52 ปี ขึ้นไป	16	3.89	0.40	มาก
รวม	**133**	**3.97**	**0.36**	**มาก**

จากตารางที่ 4.23 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.97 โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดสามลำดับดังนี้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กำลังพลที่มีอายุ 34 - 51 ปี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 4.01 รองลงมา กำลังพลที่มีอายุ 26 – 33 ปี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 4.0 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กำลังพลที่มีอายุ 52 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.89 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.35	3	0.12	0.87	0.46
ภายในกลุ่ม	17.20	129	0.13		
รวม	**17.55**	**132**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า กำลังพลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ระดับมัธยมศึกษา / ปวช.	71	3.95	0.19	มาก
ระดับอนุปริญญา / ปวส.	26	3.96	0.21	มาก
ระดับปริญญาตรี	25	3.94	0.25	มาก
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	11	3.92	0.22	มาก
รวม	**133**	**3.95**	**0.21**	**มาก**

จากตารางที่ 4.25 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.95 โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดสามลำดับดังนี้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กำลังพลที่มีระดับการศึกษา อนุปริญญา / ปวส. อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.96 รองลงมา กำลังพลที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษา / ปวช. อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.95 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กำลังพลที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.92 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.01	3	0.01	0.11	0.96
ภายในกลุ่ม	5.64	129	0.04		
รวม	**5.65**	**132**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.26 พบว่า กำลังพลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ระดับมัธยมศึกษา / ปวช.	71	3.90	0.41	มาก
ระดับอนุปริญญา / ปวส.	26	3.91	0.42	มาก
ระดับปริญญาตรี	25	3.86	0.32	มาก
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	11	4.09	0.25	มาก
รวม	**133**	**3.91**	**0.39**	**มาก**

จากตารางที่ 4.27 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.91 โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดสามลำดับดังนี้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กำลังพลที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 4.09 รองลงมา กำลังพลที่มีระดับการศึกษา อนุปริญญา / ปวส. อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.91 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กำลังพลที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.86 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.28 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.44	3	0.15	0.96	0.41
ภายในกลุ่ม	19.50	129	0.15		
รวม	**19.94**	**132**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.28 พบว่า กำลังพลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ระดับมัธยมศึกษา / ปวช.	71	3.96	0.21	มาก
ระดับอนุปริญญา / ปวส.	26	4.04	0.27	มาก
ระดับปริญญาตรี	25	4.03	0.20	มาก
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	11	3.94	0.28	มาก
รวม	**133**	**3.99**	**0.23**	**มาก**

จากตารางที่ 4.29 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.99 โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดสามลำดับดังนี้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กำลังพลที่มีระดับการศึกษา อนุปริญญา / ปวส. อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 4.04 รองลงมา กำลังพลที่มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 4.03 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กำลังพลที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.94 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.30 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.24	3	0.08	1.52	0.21
ภายในกลุ่ม	6.69	129	0.05		
รวม	**6.92**	**132**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.30 พบว่า กำลังพลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ระดับมัธยมศึกษา / ปวช.	71	4.02	0.36	มาก
ระดับอนุปริญญา / ปวส.	26	3.94	0.34	มาก
ระดับปริญญาตรี	25	3.97	0.39	มาก
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	11	3.74	0.35	มาก
รวม	**133**	**3.97**	**0.36**	**มาก**

จากตารางที่ 4.31 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.97 โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด สามลำดับดังนี้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กำลังพลที่มีระดับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา / ปวช. อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 4.02 รองลงมา กำลังพลที่มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.97 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กำลังพลที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$) = 3.74 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.32 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.77	3	0.26	1.97	0.12
ภายในกลุ่ม	16.78	129	0.13		
รวม	**17.55**	**132**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.32 พบว่า กำลังพลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามชั้นยศทางทหาร

ชั้นยศทางทหาร	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชั้นประทวน	93	3.96	0.20	มาก
ชั้นสัญญาบัตร	40	3.95	0.22	มาก
รวม	**133**	**3.96**	**0.21**	**มาก**

จากตารางที่ 4.33 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.34 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามชั้นยศทางทหาร

ชั้นยศทางทหาร	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig. (2 - tailed)
ชั้นประทวน	93	3.96	0.20	0.25	0.81
ชั้นสัญญาบัตร	40	3.95	0.22		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.34 พบว่า กำลังพลที่มีชั้นยศทางทหารต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.35 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามชั้นยศทางทหาร

ชั้นยศทางทหาร	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชั้นประทวน	93	3.88	0.42	มาก
ชั้นสัญญาบัตร	40	3.99	0.29	มาก
รวม	**133**	**3.91**	**0.39**	**มาก**

จากตารางที่ 4.35 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.36 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จำแนกตามชั้นยศทางทหาร

ชั้นยศทางทหาร	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig. (2 - tailed)
ชั้นประทวน	93	3.88	0.42	1.49	0.14
ชั้นสัญญาบัตร	40	3.99	0.29		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.36 พบว่า กำลังพลที่มีชั้นยศทางทหารต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.37 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามชั้นยศทางทหาร

ชั้นยศทางทหาร	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชั้นประทวน	93	4.0	0.23	มาก
ชั้นสัญญาบัตร	40	3.97	0.22	มาก
รวม	**133**	**3.99**	**0.23**	**มาก**

จากตารางที่ 4.37 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.38 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามชั้นยศทางทหาร

ชั้นยศทางทหาร	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig. (2 - tailed)
ชั้นประทวน	93	3.96	0.20	0.59	0.56
ชั้นสัญญาบัตร	40	3.95	0.22		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.38 พบว่า กำลังพลที่มีชั้นยศทางทหารต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.39 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามชั้นยศทางทหาร

ชั้นยศทางทหาร	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชั้นประทวน	93	4.0	0.32	มาก
ชั้นสัญญาบัตร	40	3.90	0.45	มาก
รวม	**133**	**3.97**	**0.36**	**มาก**

จากตารางที่ 4.39 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.40 แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามชั้นยศทางทหาร

ชั้นยศทางทหาร	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig. (2 - tailed)
ชั้นประทวน	93	4.0	0.32	1.63	0.11
ชั้นสัญญาบัตร	40	3.90	0.45		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.40 พบว่า กำลังพลที่มีชั้นยศทางทหารต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.41 สรุปผลการทดสอบสมมุติฐาน

สมมติฐาน	สถิติทดสอบ	โดยรวม	ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง	ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง
1. เพศ	T - test	0.65	0.60	0.96	0.19
2. อายุ	F - test	0.13	0.13	0.13	0.46
3. ระดับการศึกษา	F - test	0.96	0.41	0.21	0.12
4. ชั้นยศทางทหาร	F - test	0.81	0.14	0.56	0.11

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.41 สรุปได้ดังนี้

1) กำลังพลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

2) กำลังพลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

3) กำลังพลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

4) กำลังพลที่มีชั้นยศทางทหารต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ปรากฏตามตารางที่ 4.42 - 4.44

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลายเปิดสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทั้ง 3 ด้าน คือ 1. ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง 2. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และ 3. ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยาย ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.42 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนควรเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองเข้ามาชี้แจง อธิบาย หรือหาเสียงภายในหน่วย	4
2. พรรคการเมืองที่เข้ามาชี้แจง หาเสียงภายในหน่วยควรมีความชัดเจนทางการนำเสนอนโยบาย เช่น แหล่งทุน กระบวนการ กรอบระยะเวลาที่จะเกิดขึ้นจริง เป็นต้น	9
รวม	**13**

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ดังนี้ พรรคการเมืองที่เข้ามาชี้แจง หาเสียงภายในหน่วยควรมีความชัดเจนทางการนำเสนอนโยบาย เช่น แหล่งทุน กระบวนการ กรอบระยะเวลาที่จะเกิดขึ้นจริง เป็นต้น จำนวน 9 คน และหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนควรเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองเข้ามาชี้แจง อธิบาย หรือหาเสียงภายในหน่วย จำนวน 4 คน

ตารางที่ 4.43 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. การเลือกตั้งไม่ควรยึดตัวบุคคล แต่ควรยึดนโยบายเป็นหลัก	15
2. ควรออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และมีส่วนร่วมในการนับคะแนน หรือร่วมตรวจสอบในประเด็นต่าง ๆ ของการเลือกตั้ง	3
3. ไม่ควรชี้นำ หรือโน้มน้าวใจผู้อื่นด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ สร้างวาทกรรมบิดเบือนความเป็นจริง	7
รวม	**25**

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนี้ การเลือกตั้งไม่ควรยึดตัวบุคคล แต่ควรยึดนโยบายเป็นหลัก จำนวน 15 คน ไม่ควรชี้นำ หรือโน้มน้าวใจผู้อื่นด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ สร้างวาทกรรมที่ไม่ตรงกับเป็นความจริง จำนวน 7 คน และควรออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และมีส่วนร่วมในการนับคะแนน หรือร่วมตรวจสอบในประเด็นต่าง ๆ ของการเลือกตั้ง จำนวน 3 คน

ตารางที่ 4.44 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ไม่ควรรับฟังสื่อจากสำนักเดียว ช่องเดียว แหล่งเดียว แต่ควรฟังจากหลายสำนักและนำมาวิเคราะห์	8
2. ในการรับฟังข่าวสารทางการเมืองควรใช้การคิดวิเคราะห์มากกว่าความเชื่อ ความชอบ หรือความชัง	13
รวม	**21**

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง ดังนี้ ในการรับฟังข่าวสารทางการเมืองควรใช้การคิดวิเคราะห์มากกว่าความเชื่อ ความชอบ หรือความชัง จำนวน 13 คน และไม่ควรรับฟังสื่อจากสำนักเดียว ช่องเดียว แหล่งเดียว แต่ควรฟังจากหลายสำนักและนำมาวิเคราะห์ จำนวน 8 คน

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กำลังพลที่อยู่ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร จำนวน 200 นาย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบตามสูตรคำนวณของของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 133 นาย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด จำนวน 20 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน 1) ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง 2) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และ 3) ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มในเรื่องเพศ และชั้นยศทางทหาร สถิติ F-test (One-way ANOVA) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา นำเสนอในรูปตารางตามลำดับ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย
5.2 อภิปรายผลการวิจัย
5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเป็นเพศชาย จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5 มีอายุ 34 - 51 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6 มีระดับการศึกษาอยู่ที่ ระดับมัธยมศึกษา / ปวช. จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 และมีชั้นยศทางทหารอยู่ที่ ชั้นประทวน จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 69.9

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง รองลงมา คือ ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง

1) ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 7 ท่านมีความสนใจที่เข้าจะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หลังจากได้รับฟังนโยบายของพรรค รองลงมา คือ ข้อที่ 5 ท่านศึกษา และแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อพรรคการเมือง ในเรื่องของจุดแข็ง จุดอ่อน ของนโยบายต่าง ๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 2 ท่านรับฟังนโยบาย การหาเสียงอยู่บ่อยครั้งเมื่อมีโอกาส หรือมีเวลาว่างในระหว่างวัน

2) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 4 ท่านตัดสินใจลงคะแนนเสียงเพราะ “ตัวบุคคล” ของพรรคการเมืองที่ท่านสนิทสนม รู้จักกัน รองลงมา คือ ข้อที่ 7 ท่านมีส่วนร่วมในการนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตลอดจนชักชวนผู้อื่นให้เข้าไปมีส่วนร่วมด้วย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 2 ท่านชักชวน หรือแนะนำให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งด้วยกัน

3) ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 6 ท่านสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นเกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองอยู่บ่อยครั้ง รองลงมา คือ ข้อที่ 3 ท่านสามารถวิเคราะห์ข่าวสารทางการเมืองได้อย่างลึกซึ้ง ถึงการนำเสนอข้อมูลจากแหล่งข่าวต่าง ๆ คือ ข้อที่ 1 ท่านสนใจและรับฟังข่าวสารทางการเมืองอยู่บ่อยครั้งเมื่อมีโอกาส

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และชั้นยศทางทหารต่างกัน พบว่า

1) กำลังพลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

2) กำลังพลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

3) กำลังพลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

4) กำลังพลที่มีชั้นยศทางทหารต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

สามารถจำแนกเป็นด้านเรียงตามลำดับ ดังนี้

1) ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง

- พรรคการเมืองที่เข้ามาชี้แจงหาเสียงภายในหน่วยควรมีความชัดเจนทางการนำเสนอนโยบาย เช่น แหล่งทุน กระบวนการ กรอบระยะเวลาที่จะเกิดขึ้นจริง เป็นต้น

- หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนควรเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองเข้ามาชี้แจงอธิบาย หรือหาเสียงภายในหน่วย

2) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

- การเลือกตั้งไม่ควรยึดตัวบุคคล แต่ควรยึดนโยบายเป็นหลัก

- ไม่ควรชี้นำ หรือโน้มน้าวใจผู้อื่นด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ สร้างวาทกรรมที่ไม่ตรงกับเป็นความจริง

- ควรออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และมีส่วนร่วมในการนับคะแนน หรือร่วมตรวจสอบในประเด็นต่าง ๆ ของการเลือกตั้ง

3) ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง

- ในการรับฟังข่าวสารทางการเมืองควรใช้การคิดวิเคราะห์มากกว่าความเชื่อความชอบ หรือความชัง

- ไม่ควรรับฟังสื่อจากสำนักเดียว ช่องเดียว แหล่งเดียว แต่ควรฟังจากหลายสำนักและนำมาวิเคราะห์

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า กำลังพลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองมาก โดยเฉพาะในเรื่องของการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากำลังพลทุกนายอยากออกไปใช้สิทธิ์เพื่อกำหนดอนาคตของประเทศตามหลักการของประชาธิปไตย ตลอดจนมีส่วนร่วมในการรับฟังข้อมูลข่าวสาร นโยบายต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **รัตนา บัวนาค** ได้ทำการวิจัยเรื่อง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการบริหารงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า การวิจัยเชิงปริมาณ ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง ด้านการสนับสนุนกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1) ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปราย ได้ว่า กำลังพลมีส่วนร่วมทางการเมืองมากในการรับฟังนโยบาย มีการตื่นตัวทางการเมือง สนใจในการวิเคราะห์นโยบายต่าง ๆ และใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการตัดสินใจด้านอื่น ๆ เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การสมัครเป็นสมาชิกพรรค หรือมีส่วนร่วมในการช่วยพรรคที่ตนเป็นสมาชิกหาเสียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศราวุธ ขันธวิชัย และคณะ** ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และในทางกลับกันเศรษฐกิจและสังคมก็เป็นกลไกสำคัญที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งโดยทางตรงในระดับท้องถิ่น และทางอ้อมในระดับชาติ การมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวจะนำไปสู่ผลลัพธ์ด้านคุณภาพระบบบริการและการดูแลประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการบริหารตนเองโดยตรงในระดับท้องถิ่นตลอดจนบริหารประเทศทางอ้อมในภาพรวม เพื่อให้เกิดความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนทางเศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยีจึงจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

2) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า กำลังพลมีส่วนร่วมทางการเมืองมากในการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง แต่กำลังพลส่วนใหญ่ยังยึดติดกับตัวบุคคลมากกว่านโยบาย ดังนั้นกำลังพลควรให้ความใส่ใจไปที่เนื้อหาของนโยบายมากกว่าตัวบุคคลผู้สมัครรับเลือกตั้ง และยังพบว่ากำลังพลมีความสนใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมนับคะแนนเสียงตลอดจนชักชวนให้ผู้อื่นเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิสิฐพงศ์ สีดาว** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า (1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.34 2) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีค่าเฉลี่ย 3.18 3) ด้านการรณรงค์ทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 2.79 และ 4) ด้านการชุมนุมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 2.54 ตามลำดับ

3) ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า กำลังพลมีส่วนร่วมทางการเมืองมากในการรับฟังข่าวสารทางการเมือง มีการสนทนาถึงประเด็นต่าง ๆ ทางการเมือง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนคนในครอบครัว และยังสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับมาวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และความน่าเชื่อถือของข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **คงฤทธิ์ กุลวงษ์** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร กล่าวคือ ประชาชนมีความสนใจในข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมาก ด้านแสดงความคิดเห็น กล่าวคือ ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองน้อย ด้านการตัดสินใจ กล่าวคือ ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับผู้นำ และการมีร่วมในการรับผลประโยชน์ทางการเมืองน้อย และด้านการติดตามตรวจสอบ กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบนโยบายของพรรคการเมืองและนักการเมืองน้อย

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ตามปัจจัยส่วนบุคคล

1) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า กำลังพลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า กำลังพลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า กำลังพลทั้งเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก และในปัจจุบันเพศหญิงมีบทบาททางการเมืองมากขึ้นซึ่งเห็นได้จากผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือแคนดิเดตนายกรัฐมนตรีที่สตรีเข้ามามีบทบาท และมีภาวะความเป็นผู้นำที่สูง สามารถควบคุม บริหารจัดการพรรคการเมืองได้ดี เป็นที่น่ายกย่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิสิฐพงศ์ สีดาว** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า จากการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาครที่มีประเภทวิชา และระดับชั้นปีต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศและอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

2) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า กำลังพลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า กำลังพลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า กำลังพลทุกช่วงอายุมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก โดยเฉพาะกำลังพลที่มีอายุ 26 – 33 ปี มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับ 1 ของทั้ง3 ด้าน ทำให้เห็นว่าวัยรุ่น คนหนุ่มสาว หันมาให้ความสนใจต่อการมีส่วนร่วมเมืองมากขึ้น เพราะตระหนักได้ว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถ

พัฒนากระบวนการทางการเมือง และระบอบประชาธิปไตยได้ เช่น การเรียกร้อง การกดดัน เพื่อเรียกร้องสิทธิ์ต่าง ๆ อย่างถูกกฎหมาย การเลือกตั้งที่โปร่งใสผ่านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบ หรือการที่รัฐมีการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณชนมากขึ้น เป็นต้น ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มากขึ้นของประชาชนสามารถที่จะทำให้รัฐประชาธิปไตยมีความโปร่งใสมากขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จักรี พรหมแก้ว** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการทหารบก” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการทหารบกพบว่า เพศ อายุระดับการศึกษา และการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งล่าสุด มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนชั้นยศ สายงานบังคับบัญชา และสถานภาพการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการทหารบก

3) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า กำลังพลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า กำลังพลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า กำลังพลทุกช่วงระดับการศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองมาก โดยเฉพาะกำลังพลที่ไม่ได้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คือระดับอนุปริญญา หรือมัธยมปลาย ซึ่งถือว่าเป็นนิมิตหมายอันดีของประเทศไทย เพราะแสดงให้เห็นว่ากำลังพล ซึ่งถือว่าเป็นประชาชน พลเมืองของไทยให้ความสนใจต่อการเมืองไทยและเข้าไปมีส่วนร่วมแม้กระทั่งผู้ที่มีคุณวุฒิยังไม่สูงมากนักกลับให้ความสนใจทางการเมืองมาก แสดงว่าการเมืองไทยได้แทรกซึมเข้าไปสู่พลเมืองทุกระดับการศึกษาไม่เกี่ยงว่าการศึกษามากหรือน้อย เป็นการพัฒนาประชาธิปไตยไทยในอนาคตได้อย่างแน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จักรี พรหมแก้ว** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการทหารบก” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการทหารบกพบว่า เพศ อายุระดับการศึกษา และการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งล่าสุด มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนชั้นยศ สายงานบังคับบัญชา และสถานภาพการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการทหารบก

4) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า กำลังพลที่มีชั้นยศทางทหารต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า กำลังพลที่มีชั้นยศทางทหารต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า กำลังพลทุกชั้นยศมีส่วนร่วมทางการเมืองมากทั้งระดับชั้นประทวนและสัญญาบัตร แสดงให้เห็นว่ากำลังพลในกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ให้ความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยไม่มีการแบ่งแยกเป็นแบบอย่างที่ดีของกำลังพลทหารทั่วประเทศที่ควรนำไปเป็นแบบอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

จักรี พรหมแก้ว ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการทหารบก” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการทหารบกพบว่า เพศ อายุระดับการศึกษา และการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งล่าสุด มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนชั้นยศ สายงานบังคับบัญชา และสถานภาพการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการทหารบก

5.2.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ได้แก่ 1) พรรคการเมืองที่เข้ามาชี้แจง หาเสียงภายในหน่วยควรมีความชัดเจนทางการนำเสนอนโยบาย เช่น แหล่งทุน กระบวนการ กรอบระยะเวลาที่จะเกิดขึ้นจริง เป็นต้น และ 2) หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนควรเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองเข้ามาชี้แจง อธิบาย หรือหาเสียงภายในหน่วย ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า กำลังพลกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนกรุงเทพมหานคร ต้องการมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายต่าง ๆ ที่พรรคการเมืองนำเสนอ พร้อมทั้งมีการนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์แยะแยะถึงความเป็นไปได้ในขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และนโยบายดังกล่าวสามารถแก้ปัญหาให้กับกำลังพลได้หรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิสิฐพงศ์ สีดาว** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรณรงค์ทางการเมือง ควรเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมรณรงค์ทางการเมือง เพราะการรณรงค์ทางการเมืองเป็นกิจกรรมขับเคลื่อนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ 1) การเลือกตั้งไม่ควรยึดตัวบุคคล แต่ควรยึดนโยบายเป็นหลัก 2) ไม่ควรชี้นำหรือโน้มน้าวใจผู้อื่นด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ สร้างวาทกรรมที่ไม่ตรงกับเป็นความจริง และ 3) ควรออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และมีส่วนร่วมในการนับคะแนน หรือร่วมตรวจสอบในประเด็นต่าง ๆ ของการเลือกตั้ง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า กำลังพลกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนกรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ตลอดจนมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ของการเลือกตั้งได้เป็นอย่างดี เพราะการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองจะทำให้เกิดความโปร่งใส เกิดการทำงานทางการที่มีประสิทธิภาพ เกิดการเลือกตั้งที่ยุติธรรม นอกจากนั้นการนำนโยบายมาเป็นเครื่องมือหาเสียงมากกว่าตัวบุคคลถือว่าเป็นหัวใจหลักของระบอบประชาธิปไตย เพราะจะทำให้ประโยชน์สูงสุดตกอยู่กับประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิสิฐพงศ์ สีดาว** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการ

พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ควรใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งทุกครั้งที่สามารถกระทำได้ และควรให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งในทุกระดับ เพื่อแสดงให้เห็นว่านักศึกษาเป็นผู้รู้หน้าที่ และรักษาสิทธิที่ตนเองมีตามวิถีทางแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง ได้แก่ 1) ในการรับฟังข่าวสารทางการเมืองควรใช้การคิดวิเคราะห์มากกว่าความเชื่อ ความชอบ หรือความชัง และ 2) ไม่ควรรับฟังสื่อจากสำนักเดียว ช่องเดียว แหล่งเดียว แต่ควรฟังจากหลายสำนักและนำมาวิเคราะห์ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า กำลังพลกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนกรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมในการรับฟังข่าวสารทางการเมืองอย่างมีวิจารณญาณ สามารถวิเคราะห์ข่าวได้ เพราะในปัจจุบันเป็นยุคอินเทอร์เน็ต เป็นยุคที่ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ มีความกระชับ ฉับไว และช่องทางในการรับข่าวสารต่าง ๆ มีมากขึ้น เช่น Facebook, Twitter, Youtube, Digital TV, Line เป็นต้น และสื่อก็มีหลากหลายสำนักให้เลือกรับฟังมากขึ้น ไม่เหมือนกับในอดีต (ยุคอนาล็อก) ที่ช่องทางรับข่าวสารมีน้อย เช่น ช่องฟรีทีวี, วิทยุ, หนังสือพิมพ์ เป็นต้น และสื่อก็มีไม่กี่สำนัก ทำให้การรับฟังข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ต้องใช้วิจารณญาณและนำมาวิเคราะห์ให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิสิฐพงศ์ สีดาว** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ควรติดตามข่าวสารทางการเมืองในส่วนของข้อมูลที่มีความสำคัญ และมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ เช่น ข่าวสารจากทางราชการ

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผลโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

ผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก จึงควรรักษามาตรฐานและพัฒนาต่อไปให้ถึงระดับมากที่สุด สามารถแบ่งเป็นรายด้านในการเสนอแนะเชิงนโยบายลำดับ ดังนี้

1) ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง อยู่ในระดับมาก จึงควรรักษามาตรฐานและพัฒนาต่อไปให้ถึงระดับมากที่สุด และสามารถนำข้อเสนอแนะจากงานวิจัยชิ้นเพื่อรักษามาตรฐานและพัฒนาต่อไปให้ถึงระดับมากที่สุดได้ เช่น พรรคการเมืองที่เข้ามาชี้แจง หาเสียงภายในหน่วยควรมีความชัดเจนทางการนำเสนอนโยบาย เช่น แหล่งทุน กระบวนการ กรอบระยะเวลาที่จะเกิดขึ้นจริง เป็นต้น,

และหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนควรเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองเข้ามาชี้แจง อธิบาย หรือหาเสียงภายในหน่วย

2) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก จึงควรรักษามาตรฐานและพัฒนาต่อไปให้ถึงระดับมากที่สุด และสามารถนำข้อเสนอแนะจากงานวิจัยชิ้นเพื่อรักษามาตรฐานและพัฒนาต่อไปให้ถึงระดับมากที่สุดได้ เช่น การเลือกตั้งไม่ควรยึดตัวบุคคล แต่ควรยึดนโยบายเป็นหลัก, ไม่ควรชี้นำ หรือโน้มน้าวใจผู้อื่นด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ สร้างวาทกรรมบิดเบือนความเป็นจริง, และควรออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และมีส่วนร่วมในการนับคะแนน หรือร่วมตรวจสอบในประเด็นต่าง ๆ ของการเลือกตั้ง

3) ด้านเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก จึงควรรักษามาตรฐานและพัฒนาต่อไปให้ถึงระดับมากที่สุด และสามารถนำข้อเสนอแนะจากงานวิจัยชิ้นเพื่อรักษามาตรฐานและพัฒนาต่อไปให้ถึงระดับมากที่สุดได้ เช่น ในการรับฟังข่าวสารทางการเมืองควรใช้การคิดวิเคราะห์มากกว่าความเชื่อ ความชอบ หรือความชัง, และไม่ควรรับฟังสื่อจากสำนักเดียว ช่องเดียว แหล่งเดียว แต่ควรฟังจากหลายสำนักและนำมาวิเคราะห์

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

1) ควรทำการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผลการวิจัยยังอยู่ในระดับมากทุกด้าน เพื่อพัฒนาไปให้ถึงระดับมากที่สุด รักษามาตรฐาน และพัฒนากระบวนการ ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2) ควรเพิ่มตัวแปร และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการวิจัยวิจัยครั้งต่อไปให้มากขึ้น เพื่อเป็นการวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในมิติที่ลึกยิ่งขึ้น

3) ควรทำการวิจัยในเชิงผสมผสาน หรือเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบถึงความสอดคล้อง หรือขัดแย้งกันในผลการวิจัยชิ้นนี้

บรรณานุกรม

1) หนังสือ

เกษม อุทยานิน. (2516). *รัฐศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

โกวิทย์ พวงงาม. (2545). *ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของประชาชนในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

คชาญ สุวรรณมณี. (2560). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

จรูญ สุภาพ. (2514). *การเมือง*. กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิช.

เฉลียว บุรีภักดีและคณะ. (2545). *ชุดวิชาการวิจัยชุมชน*. กรุงเทพฯ : เอส อาร์ พริ๊นติ้ง.

ณรงค์ สินสวัสดิ์. (2539). *การเมืองไทย: การวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: วัชรินทร์การพิมพ์.

ทนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ. (2540). *หลักการพัฒนาชุม*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. นครปฐม: ศูนย์นโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.

ทิพาพร พิมพิสุทธิ์. (2548). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาบริเวณเหนือเขื่อนภูมิพล เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

นรนิติ เศรษฐบุตร. (2539). *การบ้าน-การเมือง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง*. กรุงเทพฯ: 598 พริ้นท์.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

ประพันธ์พงศ์ ชิณพงษ์. (2551). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ. วไลยอลงกรณ์ในพระบรมชูปถัมภ์.

ประมวล แสงแก้วศรี. (2546). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: หาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปัญญา คล้ายเดช. (2560). *ระเบียบวิจัยทางรัฐศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: หจก.ขอนแก่นการพิมพ์.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2536). *การบริหารงานพัฒนาชนบท : การพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาสภาตำบล สาเหตุ ปัญหา และแนวทางแก้ไข*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วิโรจน์ ชำนาญการ. (2549). *การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการแก้ปัญหายาเสพติด ในกลุ่มเด็กและเยาวชน ในตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

แวน วิรุฬห์เลิศ. *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2545). *นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.

สวนา พรพัฒนกุล. (2520). *รายงานการวิจัยฉบับที่ 2 เรื่องความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สายทิพย์ สุคติพันธ์. (2534). ปัญหาผู้นำกับกระบวนการกาหนดนโยบายแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .

สุจิต บุญบงการ. (2537). *การพัฒนาทางการเมืองไทย : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหารสถาบันทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อคิน รพีพัฒน์. (2527). *มองสังคมผ่านชีวิตในชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.

2) บทความ / วารสาร

คงฤทธิ์ กุลวงษ์. (2561). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*, ปีที่ 14 (3).

จักรี พรหมแก้ว. (2562). การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการทหารบก. *วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ*, ปีที่ 10 (1).

พิสิฐพงศ์ สีดาว. (2562). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร. *วารสาร มมร. วิชาการล้านนา*, ปีที่ 9 (1).

ศราวุธ ขันธวิชัย และคณะ. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนในศตวรรษที่ 21. *วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์*, ปีที่ 6 (1).

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2544). “รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา”. *วารสารข้าราชการครู*, ปีที่ 1 (22).

3) วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์ / รายงานการวิจัย

เกียรติพนธ์ ประทุมรัตน์. (2547). *ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร : ศึกษากรณีกรมการทหารช่างจังหวัดราชบุรี*.วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทิฆัมพร ค่ายหนองสวง. (2552). *พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหาร สังกัดกองพลทหารช่าง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ณรงค์ วารีชล. (2551). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลสู่เมืองน่าอยู่ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางพระ*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยบูรพา.

เทิดศักดิ์ ฤทธิชัย. (2543). *การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรม. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง*. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภคพัส ส่งวัฒนายุทธ. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษากรณี อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยบูรพา.

รัตนา บัวนาค. (2562). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ลิขิต หมู่ดี. (2538). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นของสภาตำบล ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดปทุมธานี*. ภาคนิพนธ์ พบ.ม. (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วันชาติ เนตรานนท์. (2547). *“การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนทหารไทยในยุคปัจจุบัน”*. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ศักดิ์ชัย จันทนา. (2564). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลเปร็งอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ*. สารนิพนธ์ รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สิรินทิพย์ เกสร. (2545). *บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนคร.

โสภา ยอดคีรีย์. (2564). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่*. สารนิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยสยาม.

4) เอกสารอัดสำเนา และเอกสารไม่ได้ตีพิมพ์อื่น ๆ

หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. (2566). กำลังพลหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. (สำเนา)

5) เว็บไซต์

กฤษณะ บวรรัตนารักษ์. (2561). รัฐธรรมนูญกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับราชการทหาร. เข้าถึงได้จาก : https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_news.php?nid=46723&filename=index. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2566.

ไทยพีบีเอส. (2566). ผบ.ทบ.ยันให้อิสระกำลังพลใช้สิทธิเลือกตั้ง – หาเสียงในค่ายต้องยึดระเบียบ. เข้าถึงได้จาก : https://www.thaipbs.or.th/news/content/325658. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2566.

ไทยรัฐ. (2562). “เลือกตั้ง 2562” : กกต.สอบคลิปทหารส่องคูหา. เข้าถึงได้จาก : https://www.youtube.com/watch?v=wmEwZgKs9FA. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2566.

พนารัตน์ มาศฉมาดล. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. เข้าถึงได้จาก : http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=8A_2560. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2566.

พีพีทีวี. (2566). เลือกตั้ง 2566 : ผบ.ทบ. สั่งกองทัพวางตัวเป็นกลาง ออกกฎเหล็ก “5 ทำ - 5ไม่”. เข้าถึงได้จาก : https://www.pptvhd36.com/news//192197. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2566.

ราชกิจจานุเบกษา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. เข้าถึงได้จาก : https://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/draftconstitution2/ewt_dl_link.php?nid=1038&filename=index. สืบค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2566.

สารานุกรมเสรี. (2566). หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. เข้าถึงได้จาก : https://th.wikipedia.org/wiki/หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2566.

หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. (2566). วิสัยทัศน์ ผู้บังคับบัญชา. เข้าถึงได้จาก : https://www.tdc.mi.th/. สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2566.

ไอลอว์. (2560). รัฐธรรมนูญ 2560 ให้เรามีส่วนร่วมเรื่องอะไรได้บ้าง. เข้าถึงได้จาก : https://www.ilaw.or.th/node/4697. สืบค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2566.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. ผศ.ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์	อาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. พระมหาชินกร สุจิตฺโต, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC)
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ
หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

ข้อที่	กระทงคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม $\sum R$	IOC	ประเมินผล
	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร	**1**	**2**	**3**			
	1. ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง						
1	ท่านรับฟังนโยบาย การหาเสียงผ่านช่องทางทั้งออฟไลน์ และออนไลน์	1	1	1	3	1.0	นำไปใช้ได้
2	ท่านรับฟังนโยบาย การหาเสียงอยู่บ่อยครั้งเมื่อมีโอกาส หรือมีเวลาว่างในระหว่างวัน	1	1	1	3	1.0	นำไปใช้ได้
3	ท่านซักถามประเด็นข้อสงสัยเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ ไปยังพรรคการเมืองผ่านช่องทางต่าง ๆ	1	1	0	2	0.67	นำไปใช้ได้
4	ท่านชักชวนให้ผู้อื่นไปร่มรับฟังนโยบายการปราศรัย หรือรับฟังผ่านช่องทางต่าง ๆ กับท่านด้วย	1	1	0	2	0.67	นำไปใช้ได้
5	ท่านศึกษา และแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อพรรคการเมือง ในเรื่องของจุดแข็ง จุดอ่อน ของนโยบายต่าง ๆ	1	1	1	3	1.0	นำไปใช้ได้
6	ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยพรรคการเมืองในเขตของท่านหาเสียงเลือกตั้ง	1	1	1	3	1.0	นำไปใช้ได้
7	ท่านมีความสนใจที่เข้าจะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หลังจากได้รับฟังนโยบายของพรรค	1	1	0	2	0.67	นำไปใช้ได้

ตารางการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC)

ข้อที่	กระทงคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม $\sum R$	IOC	ประเมินผล
	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร	**1**	**2**	**3**			
	2. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง						
8	ท่านออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้งที่มีโอกาส ทั้งในระดับชาติตลอดจนระดับท้องถิ่น	1	1	1	3	1.0	นำไปใช้ได้
9	ท่านชักชวน หรือแนะนำให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งด้วยกัน	1	1	1	3	1.0	นำไปใช้ได้
10	ท่านตัดสินใจลงคะแนนเสียงจาก “นโยบาย” ของพรรคการเมืองที่ท่านเห็นด้วยว่าเป็นประโยชน์	1	1	0	2	0.67	นำไปใช้ได้
11	ท่านตัดสินใจลงคะแนนเสียงเพราะ “ตัวบุคคล” ของพรรคการเมืองที่ท่านสนิทสนม รู้จักกัน	0	1	1	2	0.67	นำไปใช้ได้
12	ท่านตัดสินใจลงคะแนนเสียงเพราะ “พรรค” คือ พรรคการเมืองที่ท่านชื่นชอบ มีอุดมการณ์ และแนวคิดที่ตรงกับท่าน	1	1	1	3	1.0	นำไปใช้ได้
13	ท่านศึกษา และใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งชี้แจงต่อบุคคลอื่น ให้เห็นถึงคุณ และโทษเมื่อไม่ออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	1	1	0	2	0.67	นำไปใช้ได้
14	ท่านมีส่วนร่วมในการนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตลอดจนชักชวนผู้อื่นให้เข้าไปมีส่วนร่วมด้วย	0	1	1	2	0.67	นำไปใช้ได้

ตารางการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC)

ข้อที่	กระทงคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม $\sum R$	IOC	ประเมินผล
	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร	**1**	**2**	**3**			
	3. ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง						
15	ท่านสนใจและรับฟังข่าวสารทางการเมืองอยู่บ่อยครั้งเมื่อมีโอกาส	1	1	1	3	1.0	นำไปใช้ได้
16	ท่านชักชวนผู้อื่นให้รับฟังข่าวสารทางการเมืองกับท่านด้วยเมื่อมีโอกาส	1	1	0	2	0.67	นำไปใช้ได้
17	ท่านสามารถวิเคราะห์ข่าวสารทางการเมืองได้อย่างลึกซึ้งถึงการนำเสนอข้อมูลจากแหล่งข่าวต่าง ๆ	1	1	1	3	1.0	นำไปใช้ได้
18	ท่านชอบฟัง หรือรับชมการประชุมสภา การอภิปราย การลงมติต่าง ๆ ของสภาเป็นพิเศษ	1	1	0	2	0.67	นำไปใช้ได้
19	ท่านรับฟังข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากหลายสื่อ หลายสำนัก ไม่เจาะจงว่าเป็นสื่อ หรือสำนักที่ท่านชอบเป็นพิเศษ	1	1	0	2	0.67	นำไปใช้ได้
20	ท่านสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นเกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองอยู่บ่อยครั้ง	1	1	0	2	0.67	นำไปใช้ได้

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พกห. ๐๔๖๒/ ๖๗
วันที่ ๒๐ เดือน ก.ย. พ.ศ. ๒๕๖๗
เวลารับ ๐๙.๔๙ น.

ที่ อว ๗๙๐๔/๐๑๒๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

๓๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเข้าพื้นที่ในการทดลองเครื่องมือ (Try out)
เจริญพร ผู้บัญชาการศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร

ด้วย จ่าสิบตรี ไพวัลย์ เสนบุญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๐ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนกรุงเทพมหานคร (Political Participation of Infantry Battalions Territory Defense Command, Bangkok)" มีความประสงค์ขออนุญาตเพื่อเข้าพื้นที่ในการทดลองเครื่องมือ (Try out) สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงาน สารนิพนธ์ จำนวน ๓๐ ตัวอย่าง ระหว่างวันที่ ๕ - ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

ดังนั้น ทางหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมายังท่านเพื่อขออนุญาตเข้าพื้นที่ในการทดลองเครื่องมือ (Try out) ดังกล่าว ให้แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุญาต จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน จ่าสิบตรี ไพวัลย์ เสนบุญ
โทร. ๐๙-๒๘๔๗-๗๗๖๕

Scanned with CamScanner

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝกพ.พัน.ร.นรด. (โทร.ทบ. ๙๒๐๓๖)

ที่ กห ๐๔๖๒.๑๗ (ฝกพ.ๆ)/ ๓๙ **วันที่** ๒๔ ม.ค. ๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประเมินข้อมูลกำลังพล พัน.ร.นรด.

เรียน ผบ.พัน.ร.นรด.

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือ ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ อว ๗๙๐๘/๐๐๗๘ ลง ๑๘ ม.ค. ๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบประเมินฯ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารฯ จำนวน ๑ ชุด

๑. ด้วย ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย แจ้งว่า จ.ส.ต. ไพวัลย์ เสนบุญ ตำแหน่ง ผบ.หมู่ ปล. ร้อย.อวบ.ที่ ๑ พัน.ร.นรด. เป็นนักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติจัดทำหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร (Political Participation of Infantry Battalions Territory Defense Command, Bangkok)" จึงมีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ประเมินข้อมูลกำลังพล พัน.ร.นรด. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเขียนงานสารนิพนธ์ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

๒. ฝกพ.พัน.ร.นรด. พิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินการตามข้อ ๑ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เห็นควรให้กำลังพล พัน.ร.นรด. จัดทำแบบประเมินฯ เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ เพื่อรวบรวมส่งให้ ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อดำเนินการต่อไป

๓. ข้อเสนอ เห็นควรดำเนินการดังนี้
๓.๑ ขออนุมัติดำเนินการในข้อ ๒
๓.๒ สำเนาให้ ฝอ., ร้อย.นขต.พัน.ร.นรด. ทราบ

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา หากเห็นสมควรกรุณาอนุมัติในข้อ ๓

ร.อ.
(วิโรจน์ เติมสายทอง)
ผช.ฝอ.๓ พัน.ร.นรด. รักษาราชการแทน
ฝอ.๑ พัน.ร.นรด.

- อนุมัติตามเสนอในข้อ ๓

พ.ท.
ผบ.พัน.ร.นรด.
๒๔ ม.ค. ๖๗

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝกพ.พัน.ร.นรด. (โทร.ทบ. ๙๒๐๓๖)

ที่ กห ๐๔๖๒.๑๗ (ฝกพ.๙)/ ๑๒๐ **วันที่** ๒๘ มี.ค. ๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเข้าพื้นที่แจกแบบสอบถามเก็บข้อมูล

เรียน ผบ.พัน.ร.นรด.

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือ ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ อว ๗๙๐๘/๐๒๕๘ ลง ๒๑ ก.พ. ๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบประเมินฯ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารฯ จำนวน ๑ ชุด

๑. ด้วย ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย แจ้งว่า จ.ส.ต. ไพวัลย์ เสนบุญ ตำแหน่ง ผบ.หมู่ ปล. ร้อย.อวบ.ที่ ๑ พัน.ร.นรด. เป็นนักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติจัดทำหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร (Political Participation of Infantry Battalions Territory Defense Command, Bangkok)" จึงมีความประสงค์ขออนุญาตเข้าพื้นที่แจกแบบสอบถามเก็บข้อมูล เพื่อใช้ในงานเขียนสารนิพนธ์ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

๒. ฝกพ.พัน.ร.นรด. พิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินการตามข้อ ๑ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เห็นควรอนุญาตให้ จ.ส.ต. ไพวัลย์ เสนบุญ ดำเนินการแจกแบบสอบถามเก็บข้อมูล ให้กับ กำลังพล พัน.ร.นรด. เพื่อทำแบบประเมินฯ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน" ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ เพื่อรวบรวมส่งให้ ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ดำเนินการต่อไป

๓. ข้อเสนอ เห็นควรดำเนินการดังนี้
๓.๑ ขออนุมัติดำเนินการในข้อ ๒
๓.๒ สำเนาให้ ฝอ., ร้อย.นขต.พัน.ร.นรด. ทราบ

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา หากเห็นสมควรกรุณาอนุมัติในข้อ ๓

ร.อ.
(สุพจน์ เอี่ยมสำอางค์)
ฝอ.๑ พัน.ร.นรด.

- อนุมัติตามเสนอในข้อ ๓

พ.ท.
ผบ.พัน.ร.นรด.
๒๘ มี.ค. ๖๗

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย (IOC)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ (บัณฑิตศึกษา) โทร. ๑๑๕๖

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๔๑ **วันที่** ๑๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เรียน พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ, ดร.

ด้วย สิบเอกไพวัลย์ เสนบุญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๐ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร (Political Participation of Infantry Battalions Territory Defense Command, Bangkok)" มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนสารนิพนธ์

ในการนี้ คณะสังคมศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) แก่นักศึกษาเพื่อการเก็บข้อมูลงานเขียนสารนิพนธ์ต่อไป ซึ่งกำหนดวันและเวลาในการดำเนินการนั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อด้วยตนเองในภายหลังอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ (บัณฑิตศึกษา) โทร. ๑๑๕๖

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๔๑ **วันที่** ๑๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผศ.ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

ด้วย สิบเอกไพวัลย์ เสนบุญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๐ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร (Political Participation of Infantry Battalions Territory Defense Command, Bangkok)" มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนสารนิพนธ์

ในการนี้ คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) แก่นักศึกษาเพื่อการเก็บข้อมูลงานเขียนสารนิพนธ์ต่อไป ซึ่งกำหนดวันและเวลาในการดำเนินการนั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อด้วยตนเองในภายหลังอีกครั้ง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์

ยินดี และขอบใจ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจเครื่องมือ
ได้ประเมินเรียบร้อย แล้ว
๑๘ ม.ค. ๖๗

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ (บัณฑิตศึกษา) โทร. ๑๑๕๖

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๔๑ **วันที่** ๑๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เรียน พระมหาชินกร สุจิตฺโต, ดร.

ด้วย สิบเอกไพวัลย์ เสนบุญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๐ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร (Political Participation of Infantry Battalions Territory Defense Command, Bangkok)" มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนสารนิพนธ์

ในการนี้ คณะสังคมศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) แก่นักศึกษาเพื่อการเก็บข้อมูลงานเขียนสารนิพนธ์ต่อไป ซึ่งกำหนดวันและเวลาในการดำเนินการนั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อด้วยตนเองในภายหลังอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์

ได้ตรวจเครื่องมือวิจัยเรียบร้อย.
16/ม.ค./67.
พระมหาชินกร สุจิตฺโต, ดร.

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย √ ลงในช่วง ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ได้ความสมบูรณ์ ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะปกปิดเป็นความลับ แต่จะนำไปวิเคราะห์เพื่อนำผลการวิจัยเท่านั้น

แบบสอบถามมีอยู่ 3 ตอน มีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และชั้นยศทางทหาร

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 แนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านตอบแบบสอบถามชุดนี้ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

ไพวัลย์ เสนบุญ
ผู้วิจัย
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และชั้นยศทางทหาร ของผู้ตอบ

แบบสอบถาม **1 2 3**

เลขที่แบบสอบถาม..... ☐☐☐

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย √ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับท่าน ดังนี้

1. เพศ	4 ☐
1. ( ) ชาย 2. ( ) หญิง	
2. อายุ	5 ☐
1. ( ) 18 - 25 ปี 2. ( ) 26 – 33 ปี	
3. ( ) 34 - 51 ปี 4 ( ) 52 ปี ขึ้นไป	
3. ระดับการศึกษา	6 ☐
1. ( ) ระดับมัธยมศึกษา / ปวช. 2. ( ) ระดับอนุปริญญา / ปวส.	
3. ( ) ระดับปริญญาตรี 4. ( ) สูงกว่าระดับปริญญาตรี	
4. ชั้นยศทางทหาร	
1. ( ) ชั้นประทวน 2. ( ) ชั้นสัญญาบัตร	7 ☐

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย √ ลงในช่องระดับความสอดคล้องของแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

5	หมายความว่า	มากที่สุด
4	หมายความว่า	มาก
3	หมายความว่า	ปานกลาง
2	หมายความว่า	น้อย
1	หมายความว่า	น้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
	1) ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง						
1.	ท่านรับฟังนโยบาย การหาเสียงผ่านช่องทางทั้งออฟไลน์ และออนไลน์						☐ 8
2.	ท่านรับฟังนโยบาย การหาเสียงอยู่บ่อยครั้งเมื่อมีโอกาส หรือมีเวลาว่างในระหว่างวัน						☐ 9
3.	ท่านซักถามประเด็นข้อสงสัยเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ ไปยังพรรคการเมืองผ่านช่องทางต่าง ๆ						☐ 10
4.	ท่านชักชวนให้ผู้อื่นไปร่วมรับฟังนโยบาย การปราศรัย หรือรับฟังผ่านช่องทางต่าง ๆ กับท่านด้วย						☐ 11
5.	ท่านศึกษา และแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อพรรคการเมือง ในเรื่องของจุดแข็ง จุดอ่อน ของนโยบายต่าง ๆ						☐ 12
6.	ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยพรรคการเมืองในเขตของท่านหาเสียงเลือกตั้ง						☐ 13
7.	ท่านมีความสนใจที่เข้าจะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หลังจากได้รับฟังนโยบายของพรรค						☐ 14
	2) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง						
8.	ท่านออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้งที่มีโอกาส ทั้งในระดับชาติตลอดจนระดับท้องถิ่น						☐ 15

ข้อ	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
9.	ท่านชักชวน หรือแนะนำให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งด้วยกัน						☐ 16
10.	ท่านตัดสินใจลงคะแนนเสียงจาก “นโยบาย” ของพรรคการเมืองที่ท่านเห็นด้วยว่าเป็นประโยชน์						☐ 17
11.	ท่านตัดสินใจลงคะแนนเสียงเพราะ “ตัวบุคคล” ของพรรคการเมืองที่ท่านสนิทสนม รู้จักกัน						☐ 18
12.	ท่านตัดสินใจลงคะแนนเสียงเพราะ “พรรค” คือ พรรคการเมืองที่ท่านชื่นชอบ มีอุดมการณ์ และแนวคิดที่ตรงกับท่าน						☐ 19
13.	ท่านศึกษา และใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ชี้แจงต่อบุคคลอื่น ให้เห็นถึงคุณ และโทษเมื่อไม่ออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง						☐ 20
14.	ท่านมีส่วนร่วมในการนับคะแนนเสียงเลือกตั้งตลอดจนชักชวนผู้อื่นให้เข้าไปมีส่วนร่วมด้วย						☐ 21

ข้อ	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
15.	**3) ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง** ท่านสนใจและรับฟังข่าวสารทางการเมืองอยู่บ่อยครั้งเมื่อมีโอกาส						☐ 22
16.	ท่านชักชวนผู้อื่นให้รับฟังข่าวสารทางการเมืองกับท่านด้วยเมื่อมีโอกาส						☐ 23
17.	ท่านสามารถวิเคราะห์ข่าวสารทางการเมืองได้อย่างลึกซึ้งถึงการนำเสนอข้อมูลจากแหล่งข่าวต่าง ๆ						☐ 24
18.	ท่านชอบฟัง หรือรับชมการประชุมสภา การอภิปรายการลงมติต่าง ๆ ของสภาเป็นพิเศษ						☐ 25
19.	ท่านรับฟังข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากหลายสื่อหลายสำนัก ไม่เจาะจงว่าเป็นสื่อ หรือสำนักที่ท่านชอบเป็นพิเศษ						☐ 26
20.	ท่านสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นเกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองอยู่บ่อยครั้ง						☐ 27

ตอนที่ 3 แนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร

1) ด้านการร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง

ข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

3) ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง

ข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A1	85.0000	31.448	-.495	.	.866
A2	85.0333	23.620	.543	.	.819
A3	85.0333	25.482	.563	.	.819
A4	85.1000	25.059	.581	.	.817
A5	84.9667	26.378	.376	.	.827
A6	85.0000	26.621	.329	.	.829
A7	85.0000	26.552	.343	.	.829
B1	85.0333	25.826	.492	.	.822
B2	84.8333	25.178	.647	.	.816
B3	84.7667	26.461	.401	.	.826
B4	84.9667	25.482	.483	.	.822
B5	85.0667	26.478	.366	.	.828
B6	85.0000	25.034	.567	.	.818
B7	85.0667	25.720	.521	.	.821
C1	85.0333	25.344	.513	.	.821
C2	85.0000	26.138	.425	.	.825
C3	84.8667	26.395	.383	.	.827
C4	85.1000	26.300	.410	.	.826
C5	85.1000	25.266	.430	.	.825
C6	84.9000	26.024	.452	.	.824

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.833	.837	20

ภาคผนวก ฉ
ภาพประกอบการทำวิจัย

ภาพที่ 1 แจกแบบสอบถาม วันที่ 27 มกราคม 2567

ภาพที่ 2 แจกแบบสอบถาม วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567

ภาพที่ 3 แจกแบบสอบถาม วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2567

ภาพที่ 4 แจกแบบสอบถาม วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2567

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล : จ่าสิบตรี ไพวัลย์ เสนบุญ

วัน/เดือน/ปีเกิด : วันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2537

ที่อยู่ปัจจุบัน : 72/20 หมู่ 5 ต.ไทรน้อย อ.ไทรน้อย จ.นนทบุรี 11150

E-mail : paiwanqwer12@gmail.com

การศึกษา : ปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตำแหน่งงาน : ผู้บังคับหมู่ปืนเล็ก กองร้อยอาวุธเบาที่ 1

สถานที่ทำงาน : กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน